

1135 Csata u. 20.

Házirend

Budapest XIII. Kerületi
Csata Utcai Általános Iskola

2013.10.

TARTALOMJEGYZÉK

I. A HÁZIREND CÉLJA ÉS FELADATA.....	4
II. A HÁZIREND NYILVÁNOSSÁGA	4
A TANULÓK ÉS A SZÜLŐK TÁJÉKOZTATÁSA	5
III. A TANULÓI JOGVISZONY	6
IV. AZ ISKOLA MŰKÖDÉSI RENDJE	8
A TANÉV RENDJE	8
AZ ISKOLA NYITVA TARTÁSA.....	8
A MUNKARENDDDEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK	8
A csengetés rendje.....	9
A tanórák közötti szünetek rendje	9
A tanórák rendje.....	10
Az étkezés rendje	11
Az intézményi ünnepek, rendezvények rendje	11
A tanórán kívüli egyéb foglalkozások rendje	12
V. TANULÓINKTÓL ELVÁRT MAGATARTÁSI SZABÁLYOK.....	15
VI. AZ ISKOLA HELYISÉGEINEK, BERENDEZÉSI TÁRGYAINAK, ESZKÖZEINEK HASZNÁLATI RENDJE.....	15
AZ ISKOLAI TANULÁSHOZ NEM SZÜKSÉGES DOLGOK BEHOZATALA AZ ISKOLÁBA	16
VII. A TANULÓK VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSÁNAK ÉS RENDSZERES TÁJÉKOZTATÁSÁNAK RENDJE ÉS FORMÁJA.....	17
VIII. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI, FORMÁI.....	17
AZ ISKOLAI JUTALMAZÁS ELVEI	17
A jutalmazás formái	18
IX. A TANULÓKRA VONATKOZÓ FEGYELMEZŐ INTÉZKEDÉSEK FORMÁI, ALKALMAZÁSI ELVEI	19
FEGYELMEZÉSI INTÉZKEDÉSEK:	19
FEGYELMI ELJÁRÁS19A FEGYELMI ELJÁRÁST MEGELŐZŐ EGYEZTETŐ ELJÁRÁS RENDJE	20
X. A TANULÓK TANTÁRGYVÁLASZTÁSA	21
XI. A TANULMÁNYOK ALATT TERVEZETT VIZSGÁK AZ OSZTÁLYOZÓ VIZSGÁRA JELENTKEZÉS	22
Az osztályozóvizsga tantárgyai:	23

A továbblépés feltételei	24
XII. A TANULÓ TÁVOLMARADÁSÁNAK, MULASZTÁSÁNAK, KÉSÉSÉNEK IGAZOLÁSA	24
XIII. VÉDŐ-ÓVÓ ELŐÍRÁSOK, SZABÁLYOK	25
Gyermek- és ifjúságvédelem	25
Rendszeres egészségügyi felügyelet, ellátás.....	25
A tanulók egészségének, testi épségének megőrzését szolgáló szabályok	26
XIV. FIZETÉSI KÖTELEZETTSÉGGEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK	26
XV. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	28
A HÁZIREND HATÁLYA	28
A HÁZIREND ELFOGADÁSÁNAK ÉS MÓDOSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI	28
LEGITIMÁCIÓS ZÁRLAT	29
1. SZÁMÚ MELLÉKLET	31
AZ OSZTÁLYOZÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI	31

I. A HÁZIREND CÉLJA ÉS FELADATA

A Csata Utcai Általános Iskola tanulóinak és pedagógusainak munkáját, iskolához való viszonyát az intézmény hagyományai és az iskolával szemben támasztott mai követelmények határozzák meg. Nevelőtestületünk legfőbb célja, hogy diákjainkban az itt töltött évek alatt kialakuljon

- az önmagunkkal és környezetünkkel szembeni igényesség;
- a szolidaritás és a tolerancia; egymás tisztelete;
- a tudás, és a tudás megszerzésének folyamatos igénye;
- a világra való nyitottság;
- a szabálykövető magatartás;
- az iskola jó hírnevének öregbítése, hagyományainak ápolása.

Ezért nevelőtestületünk szükségesnek tartja, hogy olyan szabályokat hozzon, amelyek lehetővé teszik közösségünk működését és céljaink megvalósítását.

Az iskolai életet úgy szervezzük meg, hogy a nemzeti köznevelési törvény 45. és 46. §-ában meghatározott tanulói köteleességek és jogok érvényesüljenek.

II. A HÁZIREND NYILVÁNOSSÁGA

1. A Házi rend előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) meg kell ismernie. A Házi rend az iskola könyvtárában a hivatali órákban, illetve a nyitva tartási időben tekinthető meg, olvasható az iskola honlapján: <http://csataiskola.bp13.hu>.
2. A házi rend egy-egy példánya megtalálható
 - az iskola irattárában;
 - az iskola könyvtárában;
 - a nevelőtestületi szobában;
 - az igazgatóhelyetteseknél;
 - a Diákönkormányzatot segítő nevelőnél.

3. Az iskola a Házi rend egy példányát az iskolába történő beiratkozáskor, a szülőknek és a tanulóknak átadja, illetve annak változása esetén tájékoztatást nyújt:
 - a tanulóknak osztályfőnöki órán;
 - a szülőknek szülői értekezleten.
4. Az osztályfőnökök a Házi rend tanulóira és a szülőkre vonatkozó rendelkezéseit minden tanév elején ismertetik:
 - a tanulókkal osztályfőnöki órán;
 - a szülőkkel szülői értekezleten.

A TANULÓK ÉS A SZÜLŐK TÁJÉKOZTATÁSA

1. A tanulóknak jogukban áll megismerni az iskola dokumentumait;
 - Pedagógiai programját,
 - Szervezeti és Működési Szabályzatát.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról,

- az iskola igazgatója a szülői szervezet választmányi ülésén tanévenként két alkalommal,
 - az osztályfőnökök az osztályok szülői értekezletein tájékoztatják.
2. A szülőket a nevelők a tanulók egyéni haladásáról, magatartásáról és szorgalmáról szóban és írásban tájékoztatják:
 - szóban: a szülői értekezleteken, a nevelők fogadó óráin, a nyílt tanítási napokon, a tanuló értékelésére összehívott megbeszéléseken,
 - írásban a tájékoztató füzetben (ellenőrző könyvben), valamint az első-és második évfolyamon a tanuló teljesítményét szövegesen értékelő lapon.
 - Intézményünkben elektronikus naplót nem használunk.

A szülőket a tanév utolsó szülői értekezletén az osztályfőnökök tájékoztatják a következő tanév munkájához szükséges tankönyvekről, taneszközökről, ruházati és egyéb felszerelésekről. A taneszköz és felszerelés jegyzék a honlapon is megtekinthető.

6. A szülői értekezletek és a nevelők fogadóóráinak időpontjait tanévenként az iskolai munkaterv tartalmazza.
7. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőivel vagy az Iskolaszékkel.

III. A TANULÓI JOGVISZONY

1. Iskolánkban a tanulói jogviszony az első osztályba lépéskor, vagy más iskolából történő átiratkozáskor kezdődik, és a beiratás napján jön létre.
2. A tanulói jogviszony létesítésének további feltétele, hogy a tanuló és a tanuló szülője elfogadják iskolánk Háziarendjét, Pedagógiai programját, és beiratkozáskor az erről szóló nyilatkozatot aláírják.
3. Az intézmény beiskolázási körzete a fenntartó által megjelölt körzet. A körzeten kívüli tanulók felvételről vagy átvételről, illetve annak elutasításáról az iskola igazgatója dönt.
4. A tanulók osztályba vagy csoportba való besorolásáról az igazgató dönt a szakmai munkaközösségek és a nevelőtestület véleményének kikérésével.
5. **Az első évfolyamra jelentkezők felvétele, átvétele**

A felvétel rendje:

Ha intézményünk a kötelező felvételi kötelezettsége után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, akkor az alábbi rend szerint veszünk fel tanulókat:

- halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat (előnyben vannak a kerületiek)
- a kerületben élő tanulókat
- különleges helyzetű tanulókat

Ha intézményünk az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt. A sorsolás az érintett szülők számára nyilvános.

Sorsolás időpontja: A beiratkozást követően.

A sorsolás helyszíne: Az iskola ebédlője.

A sorsolásban közreműködők: öttagú sorsolási bizottság, tagjai:

- a szülői szervezet képviselője,
- az intézmény vezetője,
- igazgatóhelyettes,
- az alsó tagozatos munkaközösség vezető,
- a leendő első tanító.

A sorsolás menete:

A sorsolás lebonyolításának menetéről, a megtörtént cselekményekről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvet az iskolatitkár vezeti. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell a jelenlévők és a távol maradók számát, nevét.

A sorsolási bizottság a sorsolás megkezdése előtt tájékoztatja a szülőket a sorsolás menetéről, valamint a jelentkezők és a szabad férőhelyek számáról, névsoráról.

Az intézmény igazgatójához érkezett kérelmek jelölés nélküli, zárt borítékban a jelenlevők előtt kerülnek behelyezésre a sorsolási urnába. Az urnából a jelenlévő szülők közül önként vállalkozók, ennek hiányában a sorsolási bizottság egyik tagja egy-egy borítékot kiemel, felolvassa a kérelmező szülő gyermekének nevét, mely jegyzőkönyvezésre kerül. Mindez addig folytatódik, amíg a rendelkezésre álló szabad férőhelyek be nem töltődnek. A sorsolás után név szerint kell ismertetni a felvételt nyert és a felvételt nem nyert tanulók nevét, melyet jegyzőkönyvben kell rögzíteni. Meg kell kérdezni a jelenlevőket, hogy észleltek-e szabálytalanságot. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell, hogy volt-e bármilyen zavaró esemény, észrevétel, hozzászólás, felvetés a sorsolás lebonyolítása során.

Értesítési kötelezettség: A kérelmező szülőket az iskola bejáratánál elhelyezett hirdető táblán, az iskola honlapján, ill. a beiratkozáskor értesítjük a sorsolás időpontjáról, helyszínéről. A szülőket írásban (tértivevényes levélben) értesítjük a sorsolás eredményéről. Az elutasítással kapcsolatos döntést határozatba kell foglalni.

A jogorvoslat rendje: A jogszabályban meghatározottak szerint

6. Megszűnik a tanulói jogviszony, ha
 - a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján,
 - az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján,
 - a tankötelezettség utolsó éve szorgalmi idejének utolsó napján, ha a tanuló tanulmányait nem kívánja folytatni.

7. **A tanulók közösségei:**

Az azonos évfolyamra járó, közös tanulócsoportot alkotó tanulók osztályközösséget alkotnak. Az osztályközösség élén – mint pedagógus vezető – az osztályfőnök áll.

Az osztály tanulói maguk közül – az osztály képviselőjére, valamint közösségi munkájának szervezésére tisztségviselőket, felelősöket választhatnak.

Iskolai diákönkormányzat

A tanulók, az osztályközösségek érdekeiknek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Tevékenységét az osztályokban megválasztott képviselőiből álló diáktanács irányítja.

IV. AZ ISKOLA MŰKÖDÉSI RENDJE

A TANÉV RENDJE

1. A tanév munkarendjét és a tanítás nélküli munkanapok felhasználásának általános szempontjait a jogszabályok alapján az iskolahasználók véleményének figyelembevételével a nevelőtestület a tanévnyitó értekezleten hagyja jóvá. A tanév munkarendjét az iskola honlapján is közzé tesszük.
2. A tanítás nélküli munkanapok közül egy nap felhasználásáról és programjáról a nevelőtestület véleményének kikérésével a Diákönkormányzat dönt.
3. Az intézmény működésének rendjét az SZMSZ, a Pedagógiai program és a Házi rend szabályozza, amelyek az iskola honlapján megtekinthetők.

AZ ISKOLA NYITVA TARTÁSA

1. Az iskola épülete szorgalmi időben hétfőtől péntekig reggel 6⁴⁵-től délután tizenhét óráig van nyitva.
2. Az iskola a tanítási szünetekben a hivatalos ügyek intézésére külön ügyeleti rend szerint tart nyitva. Az ügyeleti rendet az iskola igazgatója határozza meg, amelyről a szünet megkezdése előtt a szülőket, a tanulókat és a nevelőket tájékoztatja.
3. A szülő kérésére igénybe vehető az *ügyelet* reggel 7-7⁴⁵ óráig, és délután 16-17 óráig. A felügyeletet az ügyeletes nevelő biztosítja az erre kijelölt tanteremben. Az ügyelet 7⁰⁰ – 7⁴⁵ között alsó tagozaton a II. emeleti folyosórészen, felső tagozaton az I. emeleti folyosórészen működik.
4. A tanulók az épületben egyedül, felnőtt felügyelete nélkül nem tartózkodhatnak.

A MUNKARENDDDEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

1. Az első tanítási óra 8 órakor kezdődik. A tanítási órák 45 percesek.
2. Az első tanítási órára 7⁴⁵-ig kell az iskolába beérkezni, hogy legyen idő az első órára előkészülni.
3. Későn jövőnek számít a 8⁰⁰ óra után érkező tanuló.
4. A délelőtti és délutáni foglalkozások befejezése előtt csak külön szülői és osztályfőnöki írásbeli engedéllyel lehet távozni.
5. *1-4. évfolyamon* a tanítás egész napos foglalkozási rend alapján folyik 8⁰⁰ – 16⁰⁰ óráig, mely figyelembe veszi a tanuló életkori sajátosságait a tanítási órák és szabadidős

tevékenységek időbeni elosztásánál.

Az 5-6. osztályokban a délelőtti tanítás után igénybe vehető a napközis foglalkozás 16⁰⁰ óráig.

7-8. osztályokban 14⁰⁰ órától 15³⁰ óráig kérhető a tanulószobai foglalkozás.

A csengetés rendje

A tanórák közti szünetek a téli és őszi/tavaszi időszakhoz igazodnak. Az *őszi/tavaszi időszakban* az 1. szünet 10 perc, a 2. szünet 15 perc, a 3. szünet 20 perc hosszú, a továbbiak 10 perc hosszúak. A *téli időszakban* az 1-3. szünet 15 perc, a továbbiak 10 perc hosszúak.

Csengetési rend

Tanítási óra	Nyári időszak	Téli időszak
1.	8.00-8.45	8.00-8.45
2.	8.55-9.40	9.00-9.45
3.	9.55-10.40	10.00-10.45
4.	11.00-11.45	11.00-11.45
5.	11.55-12.40	11.55-12.40
6.	12.50-13.35	12.50-13.35
7.	13.45-14.30	13.45-14.30
8.	14.40-15.25	14.40-15.25
9.	15.25-16.10	15.25-16.10

A tanórák közötti szünetek rendje

Felső tagozat:

Az óraközi szünetekben tanári ügyelet működik. Valamennyi tanuló kötelessége az ügyeletes nevelő utasításainak betartása.

- A szünetekben a folyosón vagy a tanteremben kell tartózkodnia minden tanulónak. A tanteremben csak tanári felügyelettel lehet tartózkodni.
- A tanóra befejezése után a tanuló minden felszerelését átviszi a következő óra szaktermébe, előkészül a következő órára, majd a szünetet a folyosón vagy a

tanteremben tölti.

- A 2. szünetben lehet tízórazni. Az otthonról hozott vagy a büfében megvásárolt tízórait az ebédlőben vagy a tanteremben kell elfogyasztani.
- Az udvari szünetet valamennyi tanulónak az udvaron kell töltenie.

Alsó tagozat:

- A szünetben a gyerekek a tanteremben csak a tanító felügyelete mellett tartózkodhatnak. Szakóra esetén tanári kísérettel mennek a szakterembe vagy a tornaterembe.
- A tízórai elfogyasztása a 2. szünetben a tanteremben történik.

A tanórák rendje

- A tanuló kötelessége részt venni a kötelező és a választott tanórai foglalkozásokon, a tanulmányi követelményeknek a legjobb tudása szerint eleget tenni, és betartani a Házi rendet.
- A tanulók magatartásukkal nem zavarhatják a tanórai vagy a tanórán kívüli egyéb foglalkozások menetét.

A tanulók kötelesek az órákon pontosan megjelenni, becsengetéskor az órarend szerint megjelölt tanteremben tartózkodni.

Valamennyi tanuló feladata a felszerelés és a tájékoztató füzet előkészítése.

A becsengetés előtt 3 perccel a tanítási órák kezdetére jelző csengőszó figyelmeztet.

- A testnevelési órákra a tanulók az órát megelőző szünet kezdetén tornafelszereléssel és a tanár vezetésével indulnak a Csarnokba, a tornatermekbe. A visszaérkezés is tanári felügyelet mellett történik.
- Az öltözőkben és a tornateremben a tanulók tanári felügyelet nélkül nem tartózkodhatnak.
- A tanulók az iskolában nem használhatnak olyan eszközöket, amelyek megzavarhatják a tanulást, tanítást. A tanóra alatt nem használhatják telekommunikációs eszközeiket. Ezeket a készülékeket kikapcsolt állapotban, a táskájukban kötelesek tárolni.
- Az iskolában felelősök segítik a nevelők munkáját, megbízatásukat az osztályfőnök, ill. a szaktanárok adják.
- A heteseket és a naplófelelőst az osztályfőnök jelöli ki. A hetesek megbízatása egy-egy hétre szól. Feladatuk:

- gondoskodnak a tanterem megfelelő előkészítéséről a tanórákra (tisza tábla, kréta, stb.), az órát tartó nevelő utasításai szerint.
- a szünetben a termet a pedagógus kérésére kiszellőztetik;
- az óra kezdetén a nevelő megérkezéséig felügyelnek az osztály rendjére, a fegyelmezetlen tanulókat figyelmeztetik,
- az órát tartó nevelőnek az óra elején jelentik a hiányzó tanulókat,
- ha az órát tartó nevelő a becsöngetés után öt perccel nem érkezik meg a tanterembe, értesítik az igazgatóságot,
- az óra végén a táblát letörlik, és ellenőrzik a tanterem rendjét, tisztaságát.

A naplófelelős feladata, hogy az óraközi szünetekben az osztálynaplót a következő óra tantermébe vigye, a tanórát tartó nevelőnek átadja.

Az osztályfőnök egyéb felelősökről is dönthet (faliújság-, virág-, tisztaság-, szekrény-, lecke-felelős, stb.). megbízatásuk pontos meghatározása az osztályfőnök feladata.

- Az egyes tanórán kívüli iskolai rendezvények előkészítésében, lebonyolításában, lezárásában a rendezvény megszervezéséért felelős tanulóközösség tagjai működnek közre. A tanórán kívüli iskolai rendezvényekért felelős tanulóközösségeket az iskolai munkaterv tartalmazza.

Az étkezés rendje

- A háromszori étkezők a reggelit 7¹⁵ és 7⁴⁵ között fogyaszthatják el az ebédlőben.
- Az alsó tagozatosok és a napközisek az *Ebédeltetési rend szerint 11.30-14.30 között meghatározott időpontban ebédelhetnek*. A felső tagozatosok az utolsó tanítási óra után étkezhetnek.
- A főétkeztetésre biztosított időtartam legalább 20 perc. Az ebédlőből ennivalót nem lehet kivinni.
- Az ebédlőben a kulturált étkezési illemszabályok betartása minden tanuló kötelessége. Az ebédlőben történő fegyelmezetlen viselkedés fegyelmező intézkedéseket von maga után.

Az intézményi ünnepek, rendezvények rendje

- A tanév során az iskola az éves munkatervben rögzített megemlékezéseket, ünnepélyeket tartja.

- Az iskolai ünnepélyeken az ünneplő ruha viselése kötelező; lányoknak sötét szoknya, fehér felső, fiúknak sötét nadrág, fehér ing. Az ünnepi öltözetet kiegészíti a királykék nyakkendő, melyen az iskola logója látható.
- A testnevelés órákon és a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon a tanulók a következő **sportfelszerelést viselik:**
 - lányok-fiúk: piros dressz vagy sportnadrág, fehér póló, fehér zokni, sportcipő.

Az iskolán kívüli sportrendezvényeken az iskola pólóját viselik, melyen az intézmény emblémája található.

A tanórán kívüli egyéb foglalkozások rendje

- A tanórán kívüli egyéb foglalkozásokat az iskola nevelői 14⁰⁰ óra és 17⁰⁰ óra között szervezik meg. Az ettől eltérő időpontokról a szülőket az intézmény előre értesíti.
- A tanuló kötelessége, hogy részt vegyen a 16 óráig tartó egyéb foglalkozásokon. A tanórán kívüli foglalkozásokra a tanulónak az adott tanév elején kell jelentkeznie, és a jelentkezés egy tanévre szól. A foglalkozások alóli felmentés iránti kérelmet a szülőnek írásban kell benyújtania minden tanév tízedik napjáig.
A szülő, gondviselő kérelmére az igazgató felmentést adhat a tanórán kívüli foglalkozásokon történő részvétel alól. A szülő kérésére a tanuló délutáni foglalkozás alóli felmentéséről az igazgató dönt.
A döntés ellen, a közléstől számított 15 napon belül a Budapest XIII. Tankerület igazgatójának címzett, az iskola igazgatójának benyújtott fellebbezéssel lehet élni.
- A felzárkóztató foglalkozásra, valamint az egyéni foglalkozásra kötelezett tanulókat képességeik, tanulmányi eredményeik alapján a tanítók, szaktanárok jelölik ki. A tanulók részvétele a felzárkóztató foglalkozásokon, valamint az egyéni foglalkozásokon kötelező, ez alól felmentést csak a szülő írásbeli kérelmére adhat az iskola igazgatója.
- A tanórán kívüli foglalkozásokról történő távolmaradást is igazolni kell.

Az iskola a tanulók számára az alábbi egyéb tanórán kívüli foglalkozásokat szervezi:

- **Napközi otthon, tanulószoba**
 - A napközi otthonba és a tanulószobai foglalkozásra történő felvétel a szülő kérésére történik a tanév elején. Indokolt esetben a szülő tanév közben is kérheti gyermeke napközi otthoni elhelyezését.

- A tanulószobai foglalkozásra a tanév elején lehet jelentkezni. Indokolt esetben a tanuló tanulószobai felvétele tanév közben is lehetséges.
- A napközis foglalkozások a délelőtti tanítási órák végeztével – a csoportba járó tanulók órarendjéhez igazodva – kezdődnek és délután 16⁰⁰ óráig tartanak. Szülői igény esetén a napköziben a tanulók számára 16⁰⁰ óra és 17⁰⁰. óra között az iskola felügyeletet biztosít.
- A tanulószobai foglalkozás a délelőtti tanítási órák végeztével – a tanulószobára járó tanulók órarendjéhez igazodva – 14⁰⁰ órakor kezdődik és délután 15³⁰ óráig tart.
- A napközis és a tanulószobai foglalkozásról való hiányzást a szülőnek igazolnia kell.
- A tanuló a napközis vagy a tanulószobai foglalkozásról csak a szülő személyes vagy írásbeli kérelme alapján távozhatsz el a foglalkozást vezető pedagógus engedélyével.
- **Tehetséggondozó, felzárkóztató és egyéni foglalkozások:** Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.
- **Iskolai sportkör:** Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör sportcsoportjainak foglalkozásai biztosítják a tanulók rendszeres testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.
- **Szakkörök:** A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – az iskola igazgatójának megbízása alapján – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.
- **Versenyek, vetélkedők, bemutatók:** A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük.

- **Erdei iskola:** A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó erdei iskolai foglalkozások. A tanulók részvétele az erdei iskolai foglalkozásokon önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- **Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás:** Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését segítik a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. A tanulók részvétele ezeken a foglalkozásokon – ha az tanítási időn kívül esik és költségekkel jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- **Szabadidős foglalkozások:** A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl.: túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.). A tanulók részvétele a szabadidős rendezvényeken önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- **Iskolai könyvtár:** A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. A könyvtár működési rendjét a könyvtári szervezeti és működési szabályzat tartalmazza, mely az iskolai szervezeti és működési szabályzat melléklete.
- Az iskolában a területileg illetékes történelmi egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – **hit- és erkölcsstan oktatást** szervezhetnek. Az iskola minden év május 20-ig felméri, azon tanulóknak a körét, akik az egyházak által szervezett hit- és erkölcsstan órákon, vagy a kötelező erkölcsstan órán kívánnak részt venni.
- **Diákkör:** Az iskolában a tanulók érdeklődésének kielégítésére diákkörök működhetne, ha annak céljai, működése nem ellentétes az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott alapelvekkel. A diákkör létrehozására javaslatot tehet az iskola igazgatójának a diákönkormányzat, a szülői munkaközösség iskolai vezetősége. A diákkör létrehozásáról, tevékenységéről, működéséről az iskola igazgatóját tájékoztatni kell. Az iskola a diákkör munkáját segítő tanár kijelölésével és tanterem biztosításával támogatja. A diákköri foglalkozások ideje alatt a Házirend előírásainak betartása kötelező.

V. TANULÓINKTÓL ELVÁRT MAGATARTÁSI SZABÁLYOK

1. A tanulók az iskolában és az iskolán kívüli iskolai rendezvényeken, programokon, kirándulásokon az iskola házirendjében, az iskola működését meghatározó szabályrend szerint, a tanári utasításokat betartva kötelesek viselkedni.
2. A tanuló kötelességeinek és jogainak gyakorlása során nem sértheti társai és a közösség jogait.
3. A tanuló kötelessége a társadalmi együttélési szabályok, tanárai, az iskola dolgozói és tanuló társai emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása.
A tanuló viselkedése az iskola minden dolgozójával szemben legyen tisztelettudó és udvarias.
Magatartása az iskolában és az iskolán kívüli rendezvényeken legyen kulturált és az iskolai közösséghez méltó.
4. Minden tanulótól elvárjuk az iskolában és a tanórán kívüli iskolai szervezésű programokon a segítőkész, civilizált magatartást, a felnőttekkel és egymással szembeni udvarias viselkedést, az ápolt külsőt.
5. A tanuló nem veszélyeztetheti önmaga és társai, az iskola dolgozói testi épségét.
Nem hozhat be az iskola területére a tanuló olyan dolgot, tárgyat vagy eszközt, amivel saját maga vagy társai testi épségét veszélyezteti, illetve társai holmijában, az iskola épületében, bútoraiiban, felszerelési tárgyaiban kárt tehet.
6. A folyosókon, a lépcsőkön, az udvaron és az ebédlőben kiemelten fontos a fegyelmezett, körültekintő, másokra figyelő magatartás.
7. Az iskola területén hang-, fénykép- és videofelvétel csak igazgatói engedéllyel készülhet, kivéve évnnyitó, ballagás, évváró. A felvételeket tilos nyilvánosságra hozni a szereplők engedélye nélkül.
8. A házirendben nem szabályozott, de az iskola által elvárt kulturált magatartás és megjelenés formáit, az alapvető illem-kommunikációs viselkedési szabályokat a tantestület, az Iskolaszék és a Diákönkormányzat által elfogadott Etikai kódex tartalmazza.

VI. AZ ISKOLA HELYISÉGEINEK, BERENDEZÉSI TÁRGYAINAK, ESZKÖZEINEK HASZNÁLATI RENDJE

1. A tanulók az iskola helyiségeit és eszközeit berendezési és felszerelési tárgyait csak nevelő felügyeletével, rendeltetésüknek megfelelően, a tanári útmutatások figyelembevételével

használhatják.

2. A tanórán és az egyéb foglalkozásokon elektromos eszközöket (pl. interaktív tábla), az iskola informatikai erőforrásait a tanulók csak tanár jóváhagyásával és felügyeletével használhatják.
3. Az iskola helyiségeinek használói felelősek:
 - az iskola tulajdonának megóvásáért, védelméért,
 - az iskola rendjének, tisztaságának megőrzéséért,
 - a tűz- és balesetvédelmi, valamint a munkavédelmi szabályok betartásáért,
 - az iskola szervezeti és működési szabályzatában, valamint a házirendben megfogalmazott előírások betartásáért.
4. Minden tanuló feladata, hogy az iskola rendjére, tisztaságára vigyázzon, ne szemeteljen, maga és társai után az iskola helyiségeiben és udvarán rendet hagyjon.
5. A tanuló kötelessége, hogy megőrizze, illetve az előírásoknak megfelelően használja a rábízott vagy az oktatás során használt eszközöket, óvja az iskola épületét, felszereléseit, bútorait.
6. Ha valaki az épület bármely részében, felszerelésében kárt okoz, kártérítési felelősséggel tartozik. Minden károkozást azonnal jelenteni kell az osztályfőnöknek, ill. a gondnoknak.

AZ ISKOLAI TANULÁSHOZ NEM SZÜKSÉGES DOLGOK BEHOZATALA AZ ISKOLÁBA

1. A tanulók az iskolába a tanuláshoz szükséges eszközökön, felszerelésen túl más dolgokat csak előzetes engedéllyel hozhatnak be.
2. Amennyiben a tanuló előzetes engedély vagy bejelentés nélkül hoz az iskolába a tanuláshoz nem szükséges dolgot, és ez a tanítási idő alatt kiderül, a tanuló köteles azt a nevelőnek a tanítás végéig megőrzésre átadni.
3. Nagy értékű, az iskolai munkához közvetlenül nem kapcsolódó eszközöket, tárgyakat a tanuló csak saját felelősségére hozhat be. Azok megrongálódásáért vagy elvesztéséért kártérítési felelősséget az iskola nem vállal.
4. Nagyobb összegű pénzt a tanulók az iskolába csak a szülő engedélyével – rendkívül szükséges esetben – hozhatnak. Ezeket az iskolába érkezéskor célszerű megőrzésre az osztályfőnöknek átadni. Ellenkező esetben az iskola nem vállal felelősséget érte.
5. Minden tanuló feladata, hogy vigyázzon értékeire, taneszközeire, felszerelésére. Az őrizetlenül hagyott tárgyakért az iskola felelősséget nem vállal.

VII. A TANULÓK VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSÁNAK ÉS RENDSZERES TÁJÉKOZTATÁSÁNAK RENDJE ÉS FORMÁJA

1. Az iskola dokumentumainak megismerésén túl a tanuló minden olyan adat megismerésére is jogosult, amely rá vonatkozóan az iskola birtokában van.
2. A tanuló joga, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdésről, az őt nevelő és oktató pedagógus munkájáról, az iskola működéséről, továbbá tájékoztatást kapjon személyét és tanulmányait érintő kérdésekről
3. A véleménynyilvánítás során azonban nem nyilváníthat ki olyan értékítéletet, nem használhat olyan kifejezéseket, amellyel megsérti tanulótársainak, vagy az iskola dolgozóinak emberi méltóságát.
4. A tanulónak joga van javaslatot tenni, kérdést intézni az iskola vezetőjéhez, pedagógusaihoz és az Iskolaszékhez. A megkereséstől számított 15 napon belül, illetve az Iskolaszék 15 napot követő első ülésén joga van kérdésére, javaslatára érdemi választ kapni.
5. A tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának a fóruma a diákközséggyűlés. Megtartásának idejét a tanév rendje tartalmazza.
6. A tanulók érdekképviselőt a Diákönkormányzat látja el. A tanuló joga, hogy a Diákönkormányzathoz forduljon érdekképviselőért. Ezt a területet a diákönkormányzat Szervezeti és működési szabályzat szabályozza.

VIII. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI, FORMÁI

AZ ISKOLAI JUTALMAZÁS ELVEI

Azt a tanulót, aki

- példamutató magatartást tanúsít,
- képességeihez mérten jó tanulmányi eredményt ér el,
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- iskolai, iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon vesz részt,
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez. **az iskola jutalomban részesíti.**

A jutalmazás formái

- osztályfőnöki dicséret
- szaktanári dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret
- tanévzáró ünnepélyen oklevél, könyvjutalom
- kitűnő tanulók fogadása (félévkor)
- dicsőségtáblára kikerülő fénykép
- iskolarádió elhangzó dicséret
- Csata díj (8. osztályban adható)

A tanulókat jutalomra és kitüntetésre előterjeszthetik

- az osztályközösség, Diákönkormányzat,
- a nevelőtestület,
- az osztályfőnök,
- az igazgatóhelyettesek és az igazgató

Jutalmat és kitüntetést adhat

- iskolavezetés,
- a pedagógus és
- Diákönkormányzat.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért
- példamutató magatartásért
- kiemelkedő szorgalomért **dicséretben részesíthetők**. A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell írni.

Az **egyes tanévek végén**, valamint a **nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók könyvjutalmat kapnak**, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

Az **iskolai szintű versenyek első három helyezettjei oklevelet** és könyvjutalmat kapnak, melyet az iskola közössége előtt adunk át.

Az **iskolán kívüli** versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon

eredményesen szereplő tanulók dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő teljesítményű, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösségeket **csoportos dicséretben és jutalomban** részesítjük.

A dicséretet írásba foglaljuk, és azt a szülő tudomására hozzuk.

IX. A TANULÓKRA VONATKOZÓ FEGYELMEZŐ INTÉZKEDÉSEK FORMÁI, ALKALMAZÁSI ELVEI

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- a tanítási órákon, foglalkozásokon viselkedése többször fegyelmezetlen
- a házirend előírásait sorozatosan megszegi,
- igazolatlanul mulaszt
- bármilyen módon árt az iskola hírnevének fegyelmező intézkedésben lehet részesíteni.

FEGYELMEZÉSI INTÉZKEDÉSEK:

- szaktanári figyelmeztetés, intés, megrovás
- osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, megrovás
- igazgatói figyelmeztetés, intés, megrovás
- tantestületi figyelmeztetés, intés, megrovás
- fegyelmi eljárás

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben a vétség súlyától függően el lehet térni. A tanuló súlyos kötelelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni.

A figyelmeztetés adható szóban és írásban. Az írásbeli fegyelmező intézkedéseket a tanuló ellenőrzőjébe és a naplóba beírjuk.

FEGYELMI ELJÁRÁS

- A tanuló súlyos kötelelességszegése esetén a tanulóval szemben a magasabb jogszabályokban előírtak szerint fegyelmi eljárás is indítható. A fegyelmi eljárás megindításáról a nevelőtestület dönt.

Súlyos kötelelességszegésnek minősül:

- az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;
- a szándékos károkozás;

- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
- ha tanuló társainak, az iskola nevelőinek és alkalmazottainak emberi méltóságát megsérti;
- A tanuló gondatlan, vagy szándékos károkozása esetén a tanuló szülője a magasabb jogszabályokban előírt módon és mértékben kártérítésre kötelezhető. A kártérítés pontos mértékét a körülmények figyelembe vételével az iskola igazgatója határozza meg.

A FEGYELMI ELJÁRÁST MEGELŐZŐ EGYEZTETŐ ELJÁRÁS RENDJE

- A fegyelmi eljárást egyeztető eljárás előzheti meg a kötelességszegéssel gyanúsított és a sérelmet elszenvedő közötti megállapodás létrehozása, a sérelem orvoslása érdekében.
- A nevelőtestület egyeztető eljárás lefolytatását kezdeményezheti, ha a szaktanári, az osztályfőnöki fokozatokat követő igazgatói figyelmeztetés után is magatartási probléma áll fenn a tanulóval kapcsolatban, továbbra is megszegi a házirend és az Etikai kódex előírásait, nem teljesíti kötelességeit:
 - ha rendszeresen késik, vagy engedély nélkül távozik a kötelező és választott foglalkozásokról;
 - ha fegyelmezetlen magatartása, illetve rendszeres felszerelés hiány miatt nem tesz eleget képességeihez mérten tanulmányi kötelezettségének;
 - ha nem vesz részt saját iskolai környezetének rendben tartásában, és nem tartja be az iskola és az iskolához tartozó területek használati rendjét;
 - ha szándékosan rongálja az iskola létesítményeit és felszereléseit;
 - ha súlyosan veszélyezteti vagy sérti társai, vagy az iskola dolgozói testi épségét, illetve emberi méltóságát.
- Az egyeztető eljárás lefolytatásának lehetőségéről a szülőt az iskola értesíti. A tanuló szülője az írásbeli értesítést követően öt napon belül írásban kérheti az egyeztető eljárás lefolytatását.
- Egyeztető eljárás lefolytatására akkor van lehetőség, ha azzal a sértett, valamint kötelességszegéssel gyanúsított tanuló és szülei is egyetértenek.
- Az egyeztető eljárásban résztvevők köre
 - a kötelességszegéssel gyanúsított tanuló
 - az eljárás alá vont tanulók szülei

- a tanuló osztályfőnöke
- az iskola gyermekvédelmi felelőse
- az iskolavezetés képviselője
- az érintettek köre (tanulók, iskolai dolgozók)
- szükség esetén a DÖK képviselője.

Az egyeztető eljárás lefolytatásában oktatásügyi közvetítő is közreműködhet.

- Az egyeztetési eljárás megállapodással zárul, amely rögzíti az eljárás alá vont tanuló és az érintettek közötti megegyezést.

Ha a sérelem orvoslásáról kötött írásbeli megállapodásban a felek kikötik, az egyeztető eljárás megállapításait és a megállapodásban foglaltakat a kötelességszegő tanuló osztályközösségében meg lehet vitatni, továbbá az írásbeli megállapodásban meghatározott körben nyilvánosságra lehet hozni.

- A fegyelmi eljárást le kell folytatni, ha az egyeztető eljárás lefolytatását nem kéri, továbbá ha az egyeztető eljárás tizenöt napon belül nem vezetett eredményre.

Az eljárás menete:

- Egyeztető eljárás megindításának írásbeli kezdeményezése.
- A szülő írásbeli kérelme alapján az iskolavezetés az osztályfőnökkel egyeztetve dönt az eljárás megindításának időpontjáról és helyszínéről, és értesíti erről az érintetteket.
- A jegyzőkönyvvezető kijelölése.
- Az adott időben és helyszínen az eljárás lefolytatása. Napirendi pontok:
 - a megbeszélés megnyitása
 - a probléma ismertetése
 - az érintettek meghallgatása
 - megoldási lehetőségek keresése a sérelem orvoslására
 - megállapodás megfogalmazása és jegyzőkönyvi rögzítése
- a tárgyalást követő napon a megállapodás írásos formájának eljuttatása az érintettekhez.
- a megállapodás aláírása (az érintett tanuló, szülők, osztályfőnök és igazgató).

X. A TANULÓK TANTÁRGYVÁLASZTÁSA

- Az iskola helyi tanterve tartalmazza a tanulók számára kötelezően és szabadon választható tantárgyakat.
- A tantárgyválasztással kapcsolatos döntését a szülő írásban adhatja le a beiratkozás

napján az intézmény igazgatójának. A választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát.

- Az iskola igazgatója minden tanév áprilisában az osztályfőnökök közreműködésével szülői értekezleteken, illetve osztályfőnöki órákon értesíti a szülőket és a tanulókat a következő tanévben választható tantárgyakról, az azt tanító nevelőkről.

XI. A TANULMÁNYOK ALATT TERVEZETT VIZSGÁK AZ OSZTÁLYOZÓ VIZSGÁRA JELENTKEZÉS

1. Az iskolánkba járó tanulók tevékenységének, munkájának értékelésével kapcsolatos szabályokat a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 64-78.§-a és a Pedagógiai program szabályozza. Az iskolában az alábbi vizsgák tehetők:

- osztályozóvizsga
- javítóvizsga
- pótlóvizsga

2. Iskolánkban osztályozó vizsgát kell tennie annak a tanulónak félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához,

- akit az iskola igazgatója felmentett a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ill. magántanuló volt;
- saját kérelmére osztályzatának megállapításához független vizsgabizottság előtt teszi le az osztályozóvizsgát;
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb vagy hosszabb idő alatt teljesítse;
- mulasztásai (Ntk. 51.§) miatt a nevelőtestület engedélyezte, hogy osztályozóvizsgát tehet.

A nevelőtestület megtagadhatja az osztályozóvizsga letételét, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és a szülőt értesítette az igazolatlan mulasztás következményeiről.

Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

3. Javítóvizsgát tehet az a tanuló, aki

- a tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott;
- az osztályozó- vagy különbözeti vizsgáról neki fel nem róható okból elkésett, a vizsgán nem jelent meg, vagy a már megkezdett vizsgáról engedély nélkül távozott.

Az osztályozóvizsga tantárgyai:

Tantárgy	Évfolyam							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv	•	•	•	•	•	•	•	•
Magyar irodalom	•	•	•	•	•	•	•	•
Idegen nyelv				•	•	•	•	•
Matematika	•	•	•	•	•	•	•	•
Történelem					•	•	•	•
Környezetismeret	•	•	•	•				
Természetismeret					•	•		
Fizika							•	•
Kémia							•	•
Biológia							•	•
Földrajz							•	•
Informatika							•	•

A továbblépés feltételei

Az egyes évfolyamok végén az osztályozóértekezlet dönt arról, hogy a tanuló felsőbb évfolyamra léphet. A továbblépés feltétele a tantervi követelmények legalább elégséges teljesítése. Amennyiben a tanév végén a tanuló elégtelen minősítést kap, javítóvizsgát tehet.

Ha a tanuló teljesítménye az osztályozó-/javítóvizsgán nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

4. Az osztályozó-/javítóvizsga időpontját a tanév munkaterve rögzíti. A vizsga időpontja a honlapon megtekinthető. A vizsgák időpontjáról az iskola a vizsgázót írásban tájékoztatja.
5. . Az osztályozóvizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit a Házirend 1. sz. melléklete tartalmazza.
6. Iskolánk 4. évfolyamán, valamint az 5-8. évfolyamon a tanév rendjében meghatározott időpontban tantárgyi vizsgát tesznek. A vizsgaszabályzatot a Pedagógiai program tartalmazza.

XII. A TANULÓ TÁVOLMARADÁSÁNAK, MULASZTÁSÁNAK, KÉSÉSÉNEK IGAZOLÁSA

- A tanuló hiányzását a tanítási órákról, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokról, igazolni kell.
- A szülő egy tanévben gyermekének három nap hiányzását igazolhatja a tájékoztató füzetben (ellenőrző) keresztül.
- Három napnál több hiányzás esetén csak a szülő kézzel írt alá írt hivatalos szerv által kiállított igazolást fogadjunk el.
- A tanuló a hiányzást követő első napon, de legkésőbb 3 napon belül köteles az osztályfőnökének az igazolást leadni. Ha ezen az időn belül nem igazolja távolmaradását, mulasztott órái igazolatlan óráknak minősülnek.
- Három napot meghaladó távollétet az iskola igazgatója engedélyezhet a szülő írásbeli kérése alapján. Az engedélyezés elbírálásának szempontja az egyéni mérlegelés, feltétele a tananyag pótlása.
- A tanuló első alkalommal történő igazolatlan mulasztásakor, továbbá ha az igazolatlan

mulasztások száma elérte a tíz órát, az osztályfőnök értesíti a szülőt. Ha a tanuló ismételten igazolatlanul mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve keresi meg a tanuló szülőjét.

- Ha a tanuló egy tanítási évben 10 órát mulaszt igazolatlanul, az iskola igazgatója értesíti a kormányhivatalt és a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős segítségével a gyermekjóléti szolgálatot.
- Ha a tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a harminc órát, az iskola a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot, továbbá ismételten tájékoztatja a gyermekjóléti szolgálatot, amely közreműködik a tanuló szülőjének az értesítésében. Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri az ötven órát, az iskola igazgatója haladéktalanul értesíti a tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőt és a kormányhivatalt.
- Ha a tanuló (igazolt és/vagy igazolatlan) mulasztott óráinak száma egy tanévben a 250 órát, vagy egy adott tantárgyból a kötelező tanítási órák 30%-át meghaladja, akkor, ha a hiányzásai miatt nincsenek érdemjegyei, tanév végén nem osztályozható, a nevelőtestület számára osztályozóvizsga letételét engedélyezheti.
- Ha a tanuló a tanórai foglalkozás kezdetére nem érkezik meg, késik, akkor ezt igazolnia kell. A késés igazolása megegyezik a mulasztás igazolására meghatározott eljárással. A késések idejét össze kell adni. Amennyiben ez az idő eléri a 45 percet, a késés egy igazolt vagy igazolatlan órának minősül.
- Az elkéső tanuló nem zárható ki a tanóráról.

XIII. VÉDŐ-ÓVÓ ELŐÍRÁSOK, SZABÁLYOK

Gyermek- és ifjúságvédelem

Az intézményben gyermek- és ifjúságvédelmi felelős dolgozik. Fogadóóráinak időpontja a földszinti hirdetőtáblán megtalálható.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tájékoztatja a szülőket és a tanulókat arról, hogy milyen problémával hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá.

Rendszeres egészségügyi felügyelet, ellátás

Az intézmény biztosítja a feltételeket a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatához.

Az iskolában heti két alkalommal védőnő lát el ügyeletet.

A tanulók egészségének, testi épségének megőrzését szolgáló szabályok

A tanulókat tanévkezdéskor, az első tanítási napon, osztályfőnöki órán baleset- és tűzvédelmi oktatásban részesítjük. Ez bekerül a tájékoztató füzetükbe, aminek tudomásulvételét a szülő aláírásával igazolja.

Külön balesetmegelőző oktatást tartanak első szakórájukon az illetékes szaktanárok az alábbiakban:

- technika óra
- testnevelés óra, sportfoglalkozás,
- fizikai, kémiai kísérletek.
- informatika és szakkör,

valamint az osztályfőnökök a tanulmányi kirándulások, erdei iskola és az iskolán kívüli programok (közlekedés) előtt.

Minden tanuló kötelessége, hogy:

- óvja saját maga és társai testi épségét, egészségét;
- betartsa, és igyekezzon társaival is betartatni az osztályfőnökétől, illetve a nevelőitől hallott, a balesetek megelőzését szolgáló szabályokat;
- azonnal értesítse az iskola valamelyik dolgozóját, ha saját magát, társait vagy másokat veszélyeztető helyzetet, tevékenységet; illetve valamilyen rendkívüli eseményt vagy balesetet észlel;
- rendkívüli esemény esetén pontosan betartsa az iskola felnőtt dolgozóinak utasításait, valamint az épület kiürítési tervében szereplő előírásokat.

Az iskolai kisebb sérülések ellátására elsősegélynyújtó dobozokat helyeztünk el az épület minden szintjén:

- Földszint: tornaterem,
porta,
- I. emelet: igazgatóhelyettesi iroda,
- II. emelet: igazgatóhelyettesi iroda,
- III. emelet: technika, háztartástan terem.

XIV. FIZETÉSI KÖTELEZETTSÉGGEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A tanulók szociális helyzetük alapján normatív étkezési hozzájárulásban, tankönyvvásárlási támogatásban részesülhetnek. A támogatást a szülő írásban kérheti jogszabályokban leírt

feltételek szerint.

A fentiekén túlmenően diákjaink a lakóhely szerinti önkormányzattól igényelhetnek étkezési hozzájárulást, valamint szociális ösztöndíjat is. Ezekről a lehetőségekről a szülőket és a diákokat egyaránt tájékoztatjuk, megpályázásukban közreműködünk. Intézményünkben nincs *szociális ösztöndíjra* lehetőség.

Fizetési kötelezettséggel kapcsolatos intézményi szabályok:

- A tanulók az intézményben igénybe vett **étkezésért** térítési díjat fizetnek.
A térítési díjakat az iskola pénztárában lehet befizetni a tanév elején meghatározott befizetési rend szerint.
A befizetési rend megtalálható az iskola honlapján, a szülői hirdetőtáblán. A térítésmentesen étkezőknek a befizetés időpontjában kell az étkezés iránti igényüket jelezni.
Az étkezés lemondását legkésőbb a hiányzást megelőző napon 9 óráig kell megtenni.
A szülőnek kötelessége a hiányzást jelezni. Hiányzás esetén az étkezési díj a következő hónapban írható jóvá a lemondást követő második naptól.
- A tanulók ingyenes **tankönyvellátásban** részesülhetnek a hatályos jogszabályban meghatározottak szerint.
A tankönyvek egy részét könyvtári kölcsönzés formájában biztosítjuk.
A tankönyvek kölcsönzésének szabályai azonosak a könyvtár házirendjében megfogalmazottakkal. A tanulók az iskolától kapott tankönyv használatára addig jogosultak, ameddig a tanulói jogviszonyuk iskolánkban fennáll. A tanulói jogviszony megszűnésekor, illetve tanév végén a kapott tankönyveket vissza kell adni a könyvtárba.

A tanulók által előállított tárgyakkal, dolgokkal kapcsolatos rendelkezések:

- Az iskola tulajdonába kerülnek a tanuló által előállított dolgok, ha annak elkészítéséhez szükséges anyagi és egyéb feltételeket az intézmény biztosította számára.
- Tanulóink kereskedelmi forgalomba nem kerülő munkákat készítenek, ezért anyagi juttatást nem kapnak.

XV. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A HÁZIREND HATÁLYA

A Házirend előírásait be kell tartania az iskolába járó valamennyi tanulónak, szülőnek, az iskola pedagógusainak és más alkalmazottainak.

A Házirend területi előírásai kiterjednek:

- az iskola területére,
- az iskolai élet különböző helyszínei közötti közlekedésre,
- az iskolán kívüli – az iskola által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó – iskolán kívüli rendezvényekre.

A HÁZIREND ELFOGADÁSÁNAK ÉS MÓDOSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI

A Házirendet a nevelőtestület fogadja el az intézményi tanács, a diákönkormányzat és a szülők véleményének figyelembe vételével. A Házirend az igazgató jóváhagyásával lép életbe.

A Házirendet a nevelőtestület a Diákönkormányzat véleményének kikérésével kétévenként felülvizsgálja, és szükség esetén módosítja.

A módosított Házirend elfogadásához a Diákönkormányzat, az Intézményi tanács és az Iskolaszék véleményezése szükséges. A Házirend azon rendelkezéseinek érvénybe lépéséhez, amelyekből a fenntartóra, ill. a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. A Csata Utcai Általános Iskola Házi rendjét az iskolai diákönkormányzat a 2013. október 17. napján tartott ülésén véleményezte. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát jelen Házi rend felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Budapest, 2013. október 17.

.....
DÖK segítő tanár

.....
DÖK vezetője

2. A Csata Utcai Általános Iskola Házi rendjét az Iskolaszék a 2013. október 17. napján tartott ülésén véleményezte. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát jelen Házi rend felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Budapest, 2013. október 17.

...

.....
Iskolaszék elnöke

A Házi rendet az intézményi tanács 2013. október 24-én tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát jelen Házi rend felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Budapest, 2013. október 24.

.....
intézményi tanács elnöke

Csata Utcai Általános Iskola Házirendjét a nevelőtestület a 2013. november 5-én tartott ülésén véleményezte és elfogadta.

Kelt: Budapest, 2013. november 11.

ph.

.....

igazgató

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

AZ OSZTÁLYOZÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1-4. évfolyam

Magyar nyelv

1. évfolyam:

Másolás írott mintáról, a tanuló saját nevének önálló leírása

Kiejtés szerint írandó rövid szavak másolása nyomtatott mintáról betűtévésztes, betűcsere, betűkihagyás nélkül

Az időtartam és a j hang helyes jelölése a tanult szókészlet körében tollbamondásra és emlékeztetből írással (minimum 30 szó)

A leírt nyelvi anyag fölolvassása, javítása összehasonlítással

2. évfolyam:

Az ábécérend ismerete

Hosszú magán- és mássalhangzók felismerése a beszédben

A hosszú hangok jelölése írásban

Rövid, fonetikusán írandó szavak hibátlan lejegyzése tollbamondásra, a kiejtéstől eltérőké másolással

A j hang biztos jelölése min. 20 ismert szóban

A helyes mondatkezdés, szavakra tagolás

Szavak elválasztása a szótagolás szabályai szerint

A kijelentő és a kérdő mondat felismerése, megnevezése, helyes jelölése

3. évfolyam:

Egyéni tempójú, rendezett, tiszta íráskép

Az írásbeli munkák javítása tanítói segítségével

A cselekvést jelentő igék, a főnevek és a melléknevek felismerése, megnevezése

A többes szám kifejezésének felismerése

A személynevek, állatnevek, a lakóhely nevének helyes leírása

A begyakorolt szavak helyesírása a kiejtés szerint vagy szóelemzés alapján Egyszerű és összetett szavak elválasztása önállóan

További 20 begyakorolt szóban a j/ly helyes jelölése

6-8 értelmes, összefüggő mondat írása megadott v. választott témában

Az időrend megtartása események leírásakor

A szöveg mondatokra tagolása; helyes mondatkezdés és zárás

Az önálló írásbeli munkák javítása tanítói segédlettel

4. évfolyam:

Esztétikus, rendezett egyéni írás

A hangok időtartamának és a j hang helyes jelölése (min. 40 szó) toldalékos szavakban is a begyakorolt esetekben

Mondatok helyes leírása

A mondatfajták felismerése, megnevezése, helyes leírása

A szavak szófajának megnevezése a tanult szófajok esetében (főnév, melléknév, számnév, ige, névmás, névelő, névutó)

Az egyalakú szótövek, a tanult toldalékok felismerése, a szavak toldalékos alakjának helyesírása

Az igealakok felismerése, az igekötős igék helyesírása ismert szavak esetében

A tulajdonnevek fajtáinak helyesírása, a földrajzi név, intézménynév, címek, márkanevek, díjak nevének esetében a begyakorolt szavak helyesírása

A főnevek tárgyragjának, a többes szám jelének felismerése

A melléknév, a számnév helyes írásmódja

A múlt idejű és jövő idejű igék helyesírása

A hibák javítása tanítói segítséggel, önellenőrzéssel

6-8 mondatos írásbeli fogalmazás készítése megadott témáról: elbeszélés, leírás, levél

A helyesírási szótár használata

MAGYAR IRODALOM

1-4. évfolyam

1. évfolyam:

Egyszerű szóbeli kommunikáció

A magyar ábécé betűinek felismerése, összeolvasása

Kiejtés szerint írandó szavak, szó szerkezetek, rövid mondatok néma és hangos olvasása

Az önálló (néma) olvasással párhuzamosan a szövegértést igazoló egyszerű feladatok megoldása (Pl.: adatkeresés, szereplők tulajdonságai)

Tartalommondás segítséggel

Memoriterek

2. évfolyam:

Ismert típusú írott utasítások megértése, végrehajtása

Udvarias viselkedés és kommunikáció mindennapi szituációkban

A tanult memoriterek szövegű elmondása (min. 3 mondóka, 2 vers)

Rövid mondatos szövegek min. szóképes néma és hangos olvasása

Olvasmányok tartalmának elmondása tanítói kérdésekre

Tartalmilag tisztázott és megértett rövid szöveg felkészülés utáni felolvasása, mondatokra tagolás szünettartással, hanglejtéssel, levegővétellel

8-10 soros ismert témájú szöveg néma olvasása, a megértés igazolása kérdések megválaszolásával

3. évfolyam:

Egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések eseményeinek elmondása néhány összefüggő mondattal

A feldolgozott művek témájával kapcsolatos kérdések, válaszok megfogalmazása

Ismert feladattípusok szóbeli és írásbeli utasításainak megértése

Fél oldal terjedelmű, ismert témájú szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek felolvasása felkészülés után; min. szólamszintű olvasás

A szövegértés bizonyítása feladatok megoldásával. Az olvasmányok tartalmának elmondása néhány összefüggő, értelmes mondattal

Memoriterek: min. 4 vers; szólások, közmondások

Szövegek csoportosítása

Könyvek használata ismeretszerzéshez

4. évfolyam:

Érthető, folyamatos beszéd a mindennapi kommunikációban

Az udvarias beszédfordulatok használata a mindennapi beszédhelyzetekben

A mondanivaló értelmes, lényegre törő megfogalmazása szóban

Előzetes felkészülés után ismert tartalmú szöveg pontos, folyamatos, értelmező felolvasása, a szövegfonetikai eszközök használata

15-20 soros szöveg önálló olvasása, a szövegértés igazolása feladatok önálló megoldásával: válaszadás, lényegkiemelés, vázlat készítése

Az olvasmányok tartalmának elmondása néhány összefüggő, értelmes mondattal

Magyar költők és írók nevéhez a megfelelő művek kapcsolása, alkotásaik címének

felelevenítése

Memoriterek: min. 5 vers, szólások, közmondások

Tájékozódás szótárakban, könyvek tartalomjegyzékének használata

MATEMATIKA
1–4. évfolyam

1. évfolyam

- számfogalom a 20-as számkörben
- biztos számlálás, összeadás, kivonás, pótlás
- számok írása, olvasása
- páros, páratlan számok felismerése
- számszomszédok
- egyszerű szöveges feladatok megoldása
- sorozatok
- a m, kg 1 egységének használata szám– és egyszerű szöveges feladatokban
- a hét, nap, óra időtartamok helyes alkalmazása

2. évfolyam

- biztos számfogalom 100-ig
- darabszám, mérőszám helyes használata
- számok tulajdonságai
- műveletek megoldása szóban, írásban
- a szorzótáblák biztonságos ismerete
- tagok felcserélhetőségének ismerete
- nyitott mondatok kiegészítése
- szöveges feladatok értelmezése, megoldása:
 - lejegyzés
 - műveletek kijelölése
 - számolás, ellenőrzés
 - válasz
- sorozatok képzése, folytatása
- síkidomok létrehozása, felismerése
- csoportosítás, válogatás adott szempontok szerint
- gyakorlati mérések a tanult egységekkel

3. évfolyam

- biztos számfogalom 1000-ig
- alaki, helyi, valódi érték fogalma

- számok képzése
- műveletek biztonságos végzése
- nyitott mondatok megoldása
- szöveges feladatok értelmezése, ábrás és szakaszos jelöléssel
- sorozatok folytatása
- testek építése, síkidomok előállítása
- mérés alkalmi és szabvány egységekkel
- át- és beváltások a tanult mértékegységekkel
- a biztos és a véletlen megkülönböztetése konkrét tapasztalatszerzés útján

4. évfolyam

- biztos számfogalom a 10.000-es számkörben
- számok helyi érték szerint írása, olvasása
- számok képzése, bontása
- számszomszédok (egyes, tízes, százaz, ezres, tízezres)
- páros, páratlan
- becslés, ellenőrzés eszközként való használata
- műveleti sorrend fogalma, zárójel szerepe
- szöveges feladatok teljes algoritmusának ismerete
- nyitott mondatok igazsághalmazának megkeresése
- sorozatok szabályainak megállapítása (állandó, változó)
- szabályjáték, táblázat összefüggéseinek megállapítása
- geometriai alakzatok építése térben és síkban, tulajdonságaik ismerete
- egyszerű tükrözés
- át- és beváltások a tanult mértékegységekkel, gyakorlati mérésekkel
- kerület- és területszámítások
- adatgyűjtés táblázatok leolvasásával
- biztos, lehetséges, lehetetlen fogalma

KÖRNYEZETISMERET

1-4. évfolyam

1. évfolyam

A megismerési módszerek alapozása

- megfigyelés
- összehasonlítás
- csoportosítás
- tapasztalatok lejegyzése rajzban, kifejezés élőszóban

Élettelen természet alapismeretei

- nap időtartama, napszakok
- időjárás elemei
- évszakok jellemző időjárása
- évszakok ünnepei, szokásai

Élő természet alapismeretei

- élő – élettelen
- környezetünk növényei
- elemi növénygondozás
- mese – valóság

Testünk és életműködésünk

- testünk főbb részei
- szervezetünk ritmusai
- évszakoknak megfelelő öltözködés
- tisztálkodás
- balesetvédelem

Tájékozódási alapismeretek

- irányok
- az iskola neve, helyiségei, környéke

Közlekedés

- gyalogos közlekedés

Lakóhely ismerete

- lakóhely címe, neve
- iskola pontos címe

- a környék nevezetes épületei

2. évfolyam

A megismerési módszerek alapozása

- leírás, vizsgálódás a közvetlen környezetben lévő tárgyak, élőlények körében; érzékelhető tulajdonságok körében
- becslések, egyszerű mérések
- tapasztalatok kifejezése írásban

Élettelen természet alapismeretei

- érzékszerveink
- anyagok tulajdonságai
- anyagok csoportosítása
- élelmiszerek

Élő természet alapismeretei

- termesztett növények
- felhasználásuk
- növényi táplálékaink
- vadon élő és tenyésztett társállatok élete
- állatok viselkedésének összehasonlítása

Testünk és életműködésünk

- életműködéseink főbb jellemzői
- főbb szerveink szerepe
- helyes fog- és testápolás
- a környezet szervezetre gyakorolt hatásai

Tájékozódási alapismeretek

- az iskola környékének ismerete (otthontól az iskoláig)

Közlekedés

- a közlekedés illemszabályai
- balesetvédelem

Lakóhely ismerete

- a település, a települési környezet felszínének jellemzői
- felszíni formái
- vizei

- hagyományok
- egykor és most

3. évfolyam

A megismerési módszerek alapozása

- egyszerű kísérletek végzése
- a tapasztalatok általánosítása

Élettelen természet alapismeretei

- anyagok mérhető tulajdonságai
- változások
- halmazállapot változások
- időjárási jelenségek
- vizsgálódás mágnesekkel
- jelek, jelzések

Élő természet alapismeretei

- a növény életfeltételei
- az állatok életfeltételei
- az állatok viselkedése évszakok szerint
- növények, állatok egymásra utaltsága
- helyes viselkedés a természetben

Testünk és életműködésünk

- testünk mérhető tulajdonságai
- életfeltételek
- egészséges életmód, napirend
- egészség és sport
- leggyakoribb fertőző betegségek és megelőzésük
- védőoltások fontossága
- beteglátogatás– ápolás

Tájékozódási alapismeretek

- tárgyak alaprajza
- kicsinyítés
- a térkép
- a 4 fő világtáj

- az iránytű

Közlekedés

- a lakóhely jellemző közlekedési eszközei
- tömegközlekedés eszközei
- utazási szokások
- gyermekbalesetek, megelőzésük

Országismeret

- hazánk fővárosa, Budapest
- a főváros nevezetességei
- élet a fővárosban és az ország más vidékein

4. évfolyam

A megismerési módszerek alapozása

- következtetések, egyszerű összefüggések felismerése
- önálló mérések
- ismeretforrások felhasználása

Élettelen természet alapismeretei

- az otthon és környezetének tisztasága, szennyező forrásai
- a lakóhely levegőjének, vizeinek tisztasága
- szennyező források a környezetben
- megelőzés, védekezés
- szelektív hulladékgyűjtés

Élő természet alapismeretei

- a tanuló környezetében megfigyelt élőhely jellemzői
- erdő, füves és vizes élőhelyek jellemzői; jellemző növényei, állatai
- a természetvédelem fontossága

Testünk és életműködésünk

- az emberi élet szakaszai
- helyes és helytelen szokások
- szokások hatása életmódunkra

Tájékozódási alapismeretek

- domborzat és vízrajz Magyarország térképén
- lakóhely a térképén

- Magyarország tájai a térképen

Közlekedés

- A kerékpáros közlekedés szabályai
- Balesetvédelem
- Utazás tervezés

Országismeret

- hazánk természeti szépségei
- kulturális emlékei, értékei képeken
- településtípusok (város, falu, tanya)
- népszokások
- kissebségek
- magyarok határainkon túl
- híres magyarok
- hírünk a világban

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 5-8. ÉVFOLYAM

Magyar nyelv

5. évfolyam

Ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve), elválasztás. szótő, toldalék, képző, jel, rag; egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; hangutánzó szó, hangulatfestő szó, állandósult szókapcsolat, közmondás, szólás; beszélt nyelvi metafora.

Magánhangzó, mássalhangzó; hangrend, illeszkedés, teljes hasonulás, részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés kiesés

6. évfolyam

Alapszófajok, ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmás, igenév/igenevek.

7. évfolyam

Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd.

Mondatrész, alany, állítmány, jelző (minőség, birtokos, mennyiség), határozó (idő, hely, mód, társ, eszköz, állapot).

Szószerkezet, mellérendelő és alárendelő szószerkezet.

Viszonyzó, névelő, kötőszó, névutó, partikula, segédige, igekötő.

Mondatszó, indulatszó, módosítószó.

8. évfolyam

Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet.

Sajtműfaj (hír, tudósítás, interjú).

Központozás, írásjele: vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel. Egyenes, szabad függő, függő idézet. Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat. Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat; alárendelő és mellérendelő mondat.

Nyelvváltozat, nyelvcsalád, uráli nyelvcsalád.

MAGYAR IRODALOM

5. évfolyam:

A következő fogalmak megértése, pontos használata: próza, vers, cím, mese, népmese, elbeszélő költemény, elbeszélés, regény, kisregény, cselekmény, fordulat, epizód, bonyodalom, jellemzés, napilap, hetilap, folyóirat.

Az olvasmányélmények egyszerű szóbeli vagy írásbeli megfogalmazása. Az olvasott művek alap elemeinek (cselekmény, szereplők, szerkezet) felismerése. Adatkeresés a könyvtárban a különböző tantárgyakhoz a megfelelő szótárak, lexikonok felhasználásával.

Memoriter: 10-20 versszak a János vitézből

6. évfolyam

A következő fogalmak megértése, pontos használata: ballada, monda, allegória, alliteráció, ütemhangsúlyos (magyaros) verselés, tartalomjegyzék, név- és tárgymutató, fejléc, cikk, rovat. Az olvasott epikai művekben a fontosabb jellegzetességek ismerete, megnevezése: helyzet, helyszín, cselekmény, főszereplők jelleme. A művek főbb adatainak: szerző, cím, téma, műnem, műfaj, jellemző kifejezőmód. A művekkel kapcsolatos néhány mondatos szóbeli vagy írásbeli beszámoló.

Memoriter: 10-15 versszak a Toldi című műből, egy Arany-ballada, néhány versszak Arany János: Rege a csodaszarvasról című művéből

7. évfolyam

A következő fogalmak megértése, pontos használata: anekdota, regény, dal, óda, himnusz, epigramma, elégia, tragédia, komédia, konfliktus, monológ, dialógus, helyzetkomikum, jellemkomikum, epizód. Az olvasmányok cselekményének alkotó elemeinek ismerete, a szereplők jellemzése. A feldolgozott művek legfontosabb adatainak, műnemi és műfaji jellemzőinek ismerete. A művek alapvető szerkezeti elemeinek, tér- és időviszonyainak, stílus eszközeinek megnevezése.

Memoriter: a Himnusz és a Szózat önálló előadása, Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert... és a Nemzeti dal c. verse.

8. évfolyam:

A következő fogalmak megértése, pontos használata: humor, satíra, paródia, ponyva,

szimbólum, sci-fi, krimi, katalógus. A feldolgozott művekben megjelenített konfliktusok, élethelyzetek, erkölcsi kérdések felismerése, bemutatása szóban és írásban. Meghatározott témájú önálló szóbeli felelet és írásbeli fogalmazás: jellemzés és elbeszélés. A magyar irodalom jelentősebb korszakairól tanultak összefoglaló beszámoló. Az olvasott művek elhelyezése az irodalomtörténetben, és a legkiemelkedőbb alkotók bemutatása.

Memoriter: Ady Endre: A föl-földobott kő, József Attila: Tiszta szívvel c. verse és Radnóti Miklós: Nem tudhatom c. versének részlete.

IDEGEN NYELV

4. évfolyam

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Követelmények	A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott, rövid és egyszerű tanári utasításokat. Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket. Felismeri rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és képes ezekből a lehetséges tartalomra következtetni.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Követelmények	Beszédszándékát egyszerű nyelvi eszközökkel fejezi ki, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatva. Tud a számára ismert témákról egyszerű kérdéseket feltenni, illetve a hozzá intézett kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. A tanuló minta alapján rövid párbeszédet folytat.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Követelmények	A tanuló elmond rövid, egyszerű szövegeket. Előad egyszerű szöveget, párbeszédet, tanári segítséggel. Száma ismert témákról, a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről beszél röviden, összefüggően, nonverbális elemekkel támogatva.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
--------------------	------------------------

Követelmények	Képes ismert szavak néma olvasására és megértésére, valamint tanári minta után a szavak helyes felolvasására. Képes rövid szöveg közös megismerése és feldolgozása után az önálló olvasására. Követi az ismert témákról elhangzó szöveg írott változatát.
----------------------	--

Fejlesztési egység	Íráskészség
Követelmények	A tanuló észreveszi az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írás közötti különbségeket. A tanuló ismeri az adott nyelv ábécéjét. Különböző nyelvi tevékenységek során lemásol, illetve leír rövid szavakat, mondatokat.

Témakörök a 4. évfolyamra

Család: Én és a családom. Családtagok bemutatása

Otthon: Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.

Étkezés: Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás

Idő, időjárás: Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Az óra. Időjárás

Öltözködés: Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim

Sport: Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom.

Iskola, barátok: Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Barátaim

Szabadidő: Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem

Természet, állatok: Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok

Ünnepek és hagyományok: Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában

Fantázia és valóság: Kedvenc meséim, könyveim.

A továbbhaladás követelményei

Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival.

Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.

Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.

5. évfolyam

Tartalom

A kommunikációs szándékokra és a fogalomkörökre vonatkozó nyelvenként kidolgozott kimeneti követelményeket a kerettanterv hat nyelvre, kétéves bontásban tartalmazza

Kommunikációs szándékok

(lásd a 6. évfolyam kerettanternél)

Fogalomkörök

(lásd a 6. évfolyam kerettanternél)

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért;

ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr.

Beszédkésztség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatban válaszol;

tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz, kérdéseket tesz fel;

megértési probléma esetén segítséget kér.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat elolvas;

ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szövegben fontos információt megtalál;

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megért.

Íráskészség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat helyesen leír;

egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz.

6. évfolyam

Tartalom

A kommunikációs szándékokra és a fogalomkörökre vonatkozó nyelvenként kidolgozott kimeneti követelményeket a kerettanterv hat nyelvre, kétéves bontásban tartalmazza.

Kommunikációs szándékok

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok:

megszólítás,

köszönés, elköszönés,

köszönet és arra reagálás,

bemutatkozás,

érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás,

bocsánatkérés és arra reagálás,

gratuláció, jókívánságok és arra reagálás.

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

véleménykérés és arra reagálás,

valaki igazának az elismerése és el nem ismerése,

egyetértés, egyet nem értés,

tetszés, nem tetszés.

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok:

dolgok, személyek megnevezése, leírása,

információkérés, információadás,

igenlő vagy nemleges válasz,

tudás, nem tudás.

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok:

kérés,

javaslat és arra reagálás,

meghívás és arra reagálás,

kínálás és arra reagálás.

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok:

visszakérdezés,

nem értés,

betűzés kérése, betűzés.

Fogalomkörök

cselekvés, történés, létezés kifejezése,

birtoklás kifejezése,

térbeli viszonyok,

időbeli viszonyok,

menyiségi viszonyok,

minőségi viszonyok,

modalitás,

esetviszonyok,

logikai viszonyok,

szövegösszetartó eszközök.

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti.

Beszédkésztség

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;

jórészt tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz, kérdéseket tesz fel;

megértési probléma esetén segítséget kér;

tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat elolvas;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megért.

Íráskészség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leír;

egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz;

egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözllet) létrehoz.

Témakörök 5-6. évfolyamon

Család: Én és a családom. Családtagok bemutatása. Családi események, közös programok.

Családi ünnepek. Napirend

Otthon: Otthonom, szűkebb környezetem Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak.

Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.

Étkezés: Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés

Idő, időjárás: Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és a napszakok. Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése

Öltözködés: Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat.

Sport: Testrészek és mozgás. Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.

Iskola, barátok: Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim.

Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban

Szabadidő, szórakozás: Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. Közös időtöltés barátokkal.

Természet, állatok: Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok. Állatok a nagyvilágban. Növények az otthonomban, iskolámban. Kontinensek, Tájegységek

Ünnepek és szokások: Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban

Város, bevásárlás: Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás.

Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Az én városom/falum.

Utazás, pihenés: Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök

Fantázia és valóság: Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa

Zene, művészetek: Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim, múzeumlátogatás.

Környezetünk védelme: Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Fák és madarak Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja.

Egészséges életmód: A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás.

7. évfolyam

Tartalom

A kommunikációs szándékokra és a fogalomkörökre vonatkozó nyelvenként kidolgozott kimeneti követelményeket a kerettanterv hat nyelvre, kétéves bontásban tartalmazza.

Kommunikációs szándékok

(lásd a 8. évfolyam kerettantervével)

Fogalomkörök

(lásd a 8. évfolyam kerettantervével)

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megért;
ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

Beszédkésztség

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre mondatokban válaszol;
egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz;
kérdéseket tesz fel;
eseményt mesél el;
megértési probléma esetén segítséget kér;
beszélgetést kezdeményez, befejez.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget megért;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért;
ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti.

Íráskésztség

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid szöveget diktálás után leír;
egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz;
ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő szöveget ír.

8. évfolyam

Tartalom

A kommunikációs szándékokra és a fogalomkörökre vonatkozó nyelvenként kidolgozott kimeneti követelményeket a kerettanterv hat nyelvre, kétéves bontásban tartalmazza.

Kommunikációs szándékok

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok:

megszólítás,
köszönés, elköszönés,
bemutatás, bemutatkozás,
érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás,
engedélykérés és arra reagálás,
köszönet és arra reagálás,
bocsánatkérés és arra reagálás,
gratuláció, jókívánságok és arra reagálás,
személyes levélben megszólítás, és elbúcsúzás.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

sajnálkozás,
öröm,
elégedettség, elégedetlenség,
csodálkozás,
remény,
bosszúság.

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

véleménykérés és arra reagálás,
valaki igazának az elismerése és el nem ismerése,
egyetértés, egyet nem értés,
tetszés, nemetszés,
akarat, kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség,
ígéret,
szándék,
dicséret.

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok:

dolgok, személyek megnevezése, leírása,
események leírása,
információkérés, információadás,
igenlő vagy nemleges válasz,
tudás, nem tudás,
bizonyosság, bizonytalanság.

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok:

kérés,

tiltás, felszólítás,

javaslat és arra reagálás,

meghívás és arra reagálás,

kínálás és arra reagálás.

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok:

visszakérdezés, ismétléskérés,

nem értés,

betűzés kérése, betűzés,

felkérés lassabb, hangosabb beszédre.

Fogalomkörök

cselekvés, létezés, történés kifejezése,

birtoklás kifejezése,

térbeli viszonyok,

időbeli viszonyok,

mennyiségi viszonyok,

minőségi viszonyok,

modalitás,

esetviszonyok,

logikai viszonyok,

szövegösszetartó eszközök.

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr;

jórészt ismert nyelvi eszközökkel, megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből kikövetkezteti;
jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben képes a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni.

Beszédkésztség

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszol;
egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
kérdéseket feltesz,
eseményeket elmesél;
megértési probléma esetén segítséget kér;
egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
egyszerű történetet megért;
jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti;
jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníti.

Íráskészség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget diktálás után leír;
egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlés, baráti levelet) létrehoz;
ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget ír.

Témakörök 7-8. évfolyamon:

Család: Én és a családom. Családtagok bemutatása, családfa. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Nagyszüleim világa.

Otthon: Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban.

Étkezés: Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés, főzőműsorok. Étkezési szokások a célnyelvi kultúrában és a nagyvilágban.

Idő, időjárás: Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és a napszakok. Időjárás. Időjárási rekordok. Időjárási jelenségek. Természeti katasztrófák.

Öltözködés: Ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat világa.

Sport: Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom. Sportok, sportfelszerelések. Extrém sportok. Sportversenyek, olimpia

Iskola, barátok: Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.

Szabadidő, szórakozás: Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. Mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások. Közös időtöltés barátokkal.

Természet, állatok: Kedvenc állataim. Kisállatok, felelős állattartás. Kontinensek, tájegységek. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága.

Ünnepek és szokások: Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.

Város, bevásárlás: Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás.

Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik

Utazás, pihenés: Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök.

Fantázia és valóság: Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa. Utazás a jövőbe.

Zene, művészetek: Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim. Kedvenc múzeumom. Kiállítások, rendezvények, koncertek. Zenei világnap.

Környezetünk védelme: Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Fák és madarak Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés. Környezettudatos viselkedés.

Egészséges életmód: A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás. Betegségek és megelőzésük.

Felfedezések: Nagy földrajzi felfedezések. Híres felfedezők és életútjuk.

Tudomány, technika: Feltalálók és találmányok. Híres feltalálók és életútjuk. A jövő technikai vívmányai.

Múltunk és jövőnk: Családom múltja, gyökereim. Az én jövőm. Iskolám múltja, jelene. A jövő iskolája. Lakóhelyem régen és most. A jövő városa. Földünk jövője.

Média, kommunikáció: Internet, interaktív játékok, közösségi oldalak. Infokommunikációs eszközök a mindennapokban.

Földünk és a világűr: A naprendszer és a bolygók. A Nap és a csillagok. Utazások az űrben

MATEMATIKA

5–6. évfolyam

Számтан, algebra

Ismeretek

Természetes számok milliós számkörben, egészek, törtek, tizedes törtek.

Alaki érték, helyi érték.

Negatív szám értelmezése

Összeadás, kivonás szóban, (fejben) és írásban, szemléltetés számegyenesen.

Alapműveletek negatív számokkal.

Ellentett, abszolút érték.

Közönséges tört fogalma.

Tizedes tört fogalma.

A tizedes törtek értelmezése, Tizedes törtek jelentése, kiolvasása, leírása.

Egész számok, törtek helye a számegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások.

Összeadás, kivonás az egészek és a törtek körében.

Szorzás, osztás az egészek és a törtek körében (0 szerepe a szorzásban, osztásban).

A reciprok fogalma, számok reciproka.

Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.

Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással.

Arányos következtetések. Egyenes arányosság.

A százalék fogalmának megismerése gyakorlati példákon keresztül.

Az alap, a százalékhány és a százalékláb értelmezése.

A százalékszámítás alapjai.

Egyszerű százalékszámítási feladatok arányos következtetéssel.

Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg.

Szöveges feladatok megoldása.

Egyszerű oszthatósági szabályok (2-vel, 3-mal, 5-tel, 9-cel, 10-zel, 100-zal).

Két szám közös osztói, közös többszörösei.

Osztó, többszörös alkalmazása.

Kulcsfogalmak/fogalmak	Tízest számrendszer, számegyenes, összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, osztandó, osztó, hányados. Közös osztó, közös többszörös. Arány, egyenes arányosság. Százalék, százaléérték, alap, százalékláb. Negatív szám, előjel, ellentett, abszolút érték. Közönséges tört, számláló, nevező, közös nevező, reciprokok, tizedestört, véges és végtelen szakaszos tizedes tört, racionális szám, egyenlet egyenlőtlenség.
-------------------------------	---

Geometria	
Ismeretek	
A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány. Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma. A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése. Kör, gömb szemléletes fogalma. Sugár, átmérő, húr, szelő, érintő. A szög fogalma, mérése szögmérővel. Szögfajták. Téglalap, négyzet kerülete, területe. A tengelyes tükrözés. A tengelyes tükrözés tulajdonságai. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok. Tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek (deltoid, rombusz, húrtrapéz, téglalap, négyzet), sokszögek. A kör. Derékszögű háromszög és tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek területe.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Pont, egyenes, szakasz, félegyenes, sík, merőlegesség, párhuzamosság, szögfajta. Távolság, szakaszfelező merőleges, szögfelező. Síkidom, sokszög, kör, test, csúcs, él, lap, szög, gömb.

	Konvexitás. Kerület, terület, felszín, testek hálójája, térfogat. Tengelyes tükrözés, szimmetria. Egyenlő szárú háromszög, egyenlő oldalú háromszög, húrtrapéz, deltoid, rombusz.
--	---

A továbbhaladás feltételei 5-6. évfolyam végén:

Számtan, algebra

- Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen.
- Ellentett, abszolút érték, reciprok felírása.
- Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben.
- A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság értése, használata.
- Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása.
- Szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlet felírásával. Szimbólumok, betűkifejezések segítségével összefüggések felírása a szöveges feladatok adatai között.
- Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.
- A százalék fogalmának ismerete, a százalékkérték kiszámítása.
- Számok osztóinak, többszöröseinek felírása. Közös osztók, közös többszörösök felismerése. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100) ismerete, alkalmazása.
- A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása szabadon választott módszerrel.

Geometria

- Tételek, félegyenes, szakasz, szögtartomány fogalmának ismerete.
- Alakzatok tengelyese tükröképének szerkesztése, tengelyes szimmetria felismerése.
- A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában.
- A tanult síkidomok kerületének és területének kiszámítása.

7–8. évfolyam

Számтан, algebra	
Ismeretek Műveletek racionális számkörben írásban és számológéppel. Az eredmény helyes és értelmes kerekítése. Eredmények becslése, ellenőrzése. Oszthatósági szabályok. Arány, aránypár, arányos osztás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. Mértékegységek átváltása racionális számkörben. Az alap, a százalékhány és a százalékláb fogalmának ismerete, értelmezése, kiszámításuk következtetéssel, a megfelelő összefüggések alkalmazásával. A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok. Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel. Elsőfokú, illetve elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása. Azonosság. Azonos egyenlőtlenség. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása a tanult matematikai módszerek használatával. Ellenőrzés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Százalékalap, százalékláb, százalékhány. Arány, aránypár, arányos osztás, egyenes és fordított arányosság. Változó, együttható, algebrai egész kifejezés, helyettesítési érték, egynemű kifejezés, összevonás, zárójelfelbontás. Egytagú, többtagú kifejezés. Egyenlet, változó, egyenlőtlenség, azonosság, mérlegelv, ellenőrzés.

Geometria
Ismeretek A háromszögek kerületének és területének kiszámítása. Kör kerülete, területe.

Középpontos tükrözés. A transzformáció tulajdonságai, kép szerkesztése. Középpontosan szimmetrikus alakzatok a síkban. Eltolás, a vektor fogalma. Szögpárok (egyállású szögek, váltószögek, kiegészítő szögek). Az egybevágóság szemléletes fogalma, a háromszögek egybevágóságának esetei. Az egybevágóság jelölése. $\cong$ Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, forgáshenger hálójá, tulajdonságai, felszíne, térfogata. Ismerkedés a forgáskúppal, gúlával, gömbbel. Mértékegységek átváltása racionális számkörben. Egyszerű számításos feladatok a geometria különböző területeiről.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Geometriai transzformáció, tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás. Vektor. Egybevágóság. Középpontos szimmetria, paralelogramma, rombusz. Hasáb, henger, gúla, kúp, gömb. Alaplap, alapél, oldallap, oldalél.

Függvények, az analízis elemei	
Ismeretek	
Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordináta-rendszerben. Lineáris függvények. Egyenes arányosság grafikus képe. (Példa nem lineáris függvényre: $f(x) = x^2$, $f(x) = x$). Függvények jellemzése növekedés, fogyás. Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hozzárendelés, függvény, lineáris függvény, növekedés, fogyás, értelmezési tartomány, értékészlet.

A továbbhaladás feltételei 7-8. évfolyamon

Számтан, algebra

- Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása.
- Az oszthatóságról tanult ismereteik megszerzése során kialakult a bizonyítás iránti igény.
- A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.
- Az egyenletmegoldás különböző módszereinek sikeres alkalmazása a matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldására.

Geometria

- A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni.
- Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetesen négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.
- Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képének szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).
- Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni sok, a mindennapjainkban előforduló test térfogatát, űrmértékét.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.

Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása.

TÖRTÉNELEM

5. évfolyam

Tematikai egység	Az emberiség őskora. Egyiptom és az ókori Kelet kultúrája
Témák	Fejlesztési követelmények
Rejtőzködő múlt, a régészek munkája. Képek az őskori ember életéből. Az őskor kulturális emlékei. Az első letelepült közösségek: falvak és városok. Az időszámítás. Az ókori Egyiptom. Hétköznapiak és ünnepek. A piramisok titkai: az egyiptomi vallás, tudomány és művészetek. A Biblia. Történetek az Ószövetségből. Ókori keleti örökségünk Mezopotámia, India, Kína területéről. Az írásbeliség kezdetei.	
<i>Fogalmak, adatok</i>	<i>Fogalmak:</i> őskor, ókor, régészet, szerszámkészítés, öntözéses földművelés, Krisztus előtt, Krisztus után, évtized, évszázad, emberöltő, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, betűírás, múmia, Biblia, Ószövetség. <i>Személyek:</i> Ádám, Éva, Noé, Mózes. <i>Topográfia:</i> ókori Kelet, Egyiptom, Nílus. <i>Évszámok:</i> Kr. e. 3000 körül (az Egyiptomi Birodalom egyesítése).

Tematikai egység	Az ókori görög-római világ
Témák	Fejlesztési követelmények
Mondák a krétai és trójai mondakörből. A görögök vallása és az ókori olimpiák. Hétköznapiak Athénban és Spártában. Történetek a görög-perzsa háborúk korából	

Az athéni demokrácia virágkora. Művészek és művészetek, tudósok és tudomány az ókori görög világban. Történetek Nagy Sándorról. Róma alapítása és terjeszkedésének kezdetei. A pun háborúk és hadvezérei. Köztársaságból egyeduralkodó. Híres és hírhedt császárok. A régi Róma művészeti emlékei, tudósok és művészek a Birodalomban. Élet a Római Birodalomban. Pannónia provincia. A kereszténység kialakulása és elterjedése. Az Újszövetség. Jézus története. A Római Birodalom meggyengülése, a Nyugatrómai Birodalom bukása.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> mítosz, városállam, olimpia, népgyűlés, Akropolisz, légión, rabszolga, provincia, népvándorlás, Újszövetség. <i>Személyek:</i> Zeusz, Periklész, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Jézus, Mária, József. <i>Topográfia:</i> Balkán-félsziget, Olümposz, Athén, Spárta, Perzsa Birodalom, Marathón, Itáliai-félsziget, Róma, Karthágó, Szicília, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Júdea, Betlehem. <i>Évszámok:</i> Kr. e. 776 (az első feljegyzett olimpia játékok), Kr. e. 490 (a marathóni csata), Kr. e. V. század közepe (Athén fénykora), Kr. e. 44 (Julius Caesar meggyilkolása), Kr. u. 476 (a Nyugatrómai Birodalom bukása).

A továbbhaladás feltételei

A diák tudjon különbséget tenni a történelem forrásai (tárgyi, írásos, szóbeli) között. Tudja, hogy a tanult történetek közül melyik történt előbb, melyik később, mennyivel – a kerettantervben megadott lépték szerint. Tudja, hogy az egyes történetek eseményeihez milyen nevek, helyszínek kapcsolhatók. Tudjon tanult történetet elmondani kérdések alapján a kerettantervben megjelölt fogalmak felhasználásával. Tudja a tanult történetek eseményeinek helyszíneit különböző léptékű térképeken megmutatni. Tudjon kérdéseket feltenni a tanult történetekhez. Tudjon különbséget tenni a történetek mesés és valóságos eseményei között. Tudjon elvégezni egyszerű kronológiai számításokat.

6. évfolyam

Tematikai egység	A középkori Európa világa
Témák	
Fejlesztési követelmények	
A Frank Birodalom és keresztény királyságok. A Bizánci Birodalom. Az iszlám vallás megjelenése és alapvető tanításai. Az iszlám kulturális hagyatéka. Az arab hódítás. A keresztény egyház felépítése, jellemzői. A fontosabb európai államok az első ezredfordulón. Az uradalmak. Földesurak és jobbágyságok. A keresztény egyház. Világi papok és szerzetesek. Lovagi életmód, lovagi erények. A keresztes hadjáratok. A középkori városok. A katedrálisok és a gótika. A polgárok. A céhek feladatai és működésük. A távolsági kereskedelem vízen és szárazföldön Járványok a középkorban. A középkori Európa öröksége. A humanizmus és a reneszánsz. A könyvnyomtatás.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> középkor, uradalom, hűbérúr, hűbéres, vár, jobbágyság, robot, majorság, iszlám, pápa, szerzetes, eretnek, kolostor, kódex, lovag, középkori város, céh, járvány, távolsági kereskedelem, könyvnyomtatás. <i>Személyek:</i> Nagy Károly, Mohamed, Szent Benedek, Gutenberg. <i>Topográfia:</i> Bizánci Császárság, Frank Birodalom, Mekka, Arab Birodalom, Német-Római Császárság. <i>Évszámok:</i> 622 (Mohamed „futása”), 800 (Nagy Károly császár), XV. század (könyvnyomtatás).
Tematikai egység	A magyarság történetének kezdetei és az Árpádok kora
Témák/Fejlesztési követelmények	

Mondák, krónikák és történetek a magyarság eredetéről és vándorlásáról. Az ősi magyar harcmódor. Honfoglalás és letelepedés a Kárpát-medencében. A kalandozó hadjáratok. A keresztény magyar állam megalapítása, Géza fejedelem és Szent István intézkedései. A keresztény magyar állam megerősítése Szent László és Könyves Kálmán uralkodása idején. A tatárjárás. Az ország újjáépítése a tatárjárás után. Árpád-kori kulturális örökségünk.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> hun, finnugor, félnomád életmód, törzs, nemzetség, nagycsalád, fejedelem, táltos, honfoglalás, kalandozás, vármegye, tized, ispán, tatár, kun. <i>Személyek:</i> Attila, Álmos, Árpád, Géza fejedelem, Szent István, Gellért püspök, Szent László, IV. Béla. <i>Topográfia:</i> Urál, Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Erdély, Esztergom, Székesfehérvár, Buda, Muhi. <i>Évszámok:</i> IX. század (Etelköz), 895–900 (a honfoglalás), 997–(1000)–1038 (Szent István uralkodása), 1077 (Szent László trónra lépése), 1241–1242 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása).

Tematikai egység	A Magyar Királyság virágkora
Témák Fejlesztési követelmények	
A királyi hatalom megerősítése I. Károly idején. Nagy Lajos, a lovagkirály. Főbb törvényei. Egy középkori város: Buda. Hunyadi János törökellenes harcai. A nándorfehérvári diadal. Hunyadi Mátyás uralkodása és reneszánsz udvara. A mohácsi vereség, két király Magyarországon. Buda eleste.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> aranyforint, nádor, nemes, ösiség és kilenced törvénye, kormányzó, végvár. <i>Személyek:</i> I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi

	János, Hunyadi Mátyás, I. Szulejmán. <i>Topográfia:</i> Nándorfehérvár, Visegrád, Mohács. <i>Évszámok:</i> 1308 (I. Károly), 1456 (Nándorfehérvár), 1458-1490 (Hunyadi Mátyás uralkodása), 1526 (a mohácsi vereség).
--	---

Tematikai egység	A világ és Európa a kora újkorban
Témák Fejlesztési követelmények	
A földrajzi felfedezések okai és céljai. Hódítók és meghódítottak A felfedezések hatása az európai (és amerikai) életre. A reformáció és a katolikus megújulás Az alkotmányos királyság létrejötte Angliában. A Napkirály udvara. A felvilágosodás kora. Az észak-amerikai gyarmatok függetlenségi harca. Az Egyesült Államok létrejötte.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> újkor, felfedező, gyarmat, manufaktúra, reformáció, protestáns, jezsuita, katolikus megújulás, felvilágosodás, alkotmány. <i>Személyek:</i> Kolumbusz, Luther, Kálvin, Cromwell, XIV. Lajos, Rousseau, Washington. <i>Topográfia:</i> Amerika, Versailles, London, Szentpétervár. <i>Évszámok:</i> 1492 (Kolumbusz), 1517 (Luther fellépése), 1776 (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat).

Tematikai egység	Magyarország a kora újkorban
Témák Fejlesztési követelmények	
A három részre szakadt ország élete. Végvári harcok – végvári hősök. A nagy várháborúk éve Reformáció és katolikus megújulás Magyarországon. Az Erdélyi Fejedelemség aranykora Bethlen Gábor idején.	

Élet a török hódoltságban. Habsburg-ellenes harcok és vallási mozgalmak a XVII. században, a török kiűzése. A Rákóczi-szabadságharc. Az ország újjáépítése, a hódoltsági területek benépesítése.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> végvár, hódoltság, szultán, szpáhi, janicsár, kuruc, labanc, hajdú, úrbér, jobbágyrendelet, zsellér, betelepítés, türelmi rendelet. <i>Személyek:</i> Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József. <i>Topográfia:</i> Pozsony, Bécs, Erdélyi Fejedelemség, Eger, Gyulafehérvár, Debrecen. <i>Évszámok:</i> 1541 (Buda török kézen), 1552 (a „nagy várháborúk éve”), 1686 (Buda visszavívása), 1703–1711 (a Rákóczi-szabadságharc), 1740–1780 (Mária Terézia).

Tematikai egység	A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon
Témák Fejlesztési követelmények	
A francia forradalom és vívmányai. A jakobinus terror. Napóleon tündöklése és bukása. Az ipari forradalom első feltalálói és találmányai. Széchenyi István elméleti és gyakorlati munkássága. A reformkori rendi országgyűlések fő kérdései. Kossuth Lajos programja és szerepe a reformkorban. Az 1848-as forradalom. Az áprilisi törvények. A szabadságharc fontosabb csatái és jeles szereplői.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> népfelség elve, jakobinus, polgári nemzet, ipari forradalom, tőkés, bér munkás, kapitalizmus, rendi országgyűlés, alsótábla, felsőtábla, reformkor, közteherviselés, cenzúra, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, jobbágyfelszabadítás, honvédség, trónfosztás.

	<i>Személyek:</i> XVI. Lajos, Robespierre, Napóleon, Watt, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Jellasics, Görgey Artúr, Bem József. <i>Topográfia:</i> Waterloo, Debrecen, Isaszeg, Világos, Arad. <i>Évszámok:</i> 1789 (a francia forradalom kezdete), 1815 (a waterlooi csata), 1830 (a Hitel megjelenése, a reformkor kezdete), 1832–1836 (reformországgyűlés), 1848. március 15. (forradalom Pest-Budán), 1849. április 14. (a Függetlenségi nyilatkozat), 1849. október 6. (az aradi vértanúk kivégzése).
--	---

A továbbhaladás feltételei

A diák legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni. Tudjon információt gyűjteni adott történelmi témában, tanári segítséggel. Tudjon tanult történetet önállóan elmesélni a kerettantervben megjelölt fogalmak felhasználásával. Tudja a tanult történet lényegét kiemelni. Tudjon különböző korszakokat térképen beazonosítani. Tudjon távolságot becsülni és számításokat végezni történelmi térképen.

7. évfolyam

Tematikai egység	A nemzetállamok kora és a gazdasági élet új jelenségei
Témák Fejlesztési követelmények	
Az egységes Németország létrejötte. Polgárháború az Amerikai Egyesült Államokban. Az ipari forradalom második szakaszának feltalálói és találmányai. Szövetségi rendszerek és katonai tömbök kialakulása.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> polgárháború, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, tömegkultúra. <i>Személyek:</i> I. Vilmos császár, Garibaldi, Bismarck, Lincoln, Edison, Marx. <i>Topográfia:</i> Olaszország, Németország, Egyesült Államok.

	<i>Évszámok:</i> 1859 (csata Solferinónál), 1861-1865 (polgárháború az Egyesült Államokban), 1870 (az olasz egység létrejötte), 1871 (a német egység létrejötte).
--	---

Tematikai egység	Önkényuralom és kiegyezés. A dualizmus kora Magyarországon
Témák Fejlesztési követelmények	
Magyarország az önkényuralom éveiben. A kiegyezés; Deák Ferenc szerepe létrejöttében. Az új dualista állam. Magyarország gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődése. Budapest világváros. Az Osztrák-Magyar Monarchia együtt élő népei. A nemzetiségek helyzete.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, dualizmus, millennium, agrárország, emigráció, amnesztia. <i>Személyek:</i> Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Tisza Kálmán, Kandó Kálmán, Bánki Donát. <i>Topográfia:</i> Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest. <i>Évszámok:</i> 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepségek).

Tematikai egység	A nagyhatalmak versengése és az első világháború
Témák Fejlesztési követelmények	
A gyarmatbirodalmak kialakulása. Élet a gyarmatokon. Az első világháború kirobbanása. Tömegek és gépek háborúja. Magyarok az első világháborúban. A háború következményei Oroszországban, Lenin és a bolsevikok hatalomra kerülése. Az Egyesült Államok belépése és az antant győzelme a világháborúban.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> villámháború, állásháború/állóháború, bolsevik, szovjet, háttország, kétfrontos háború.

	<i>Személyek:</i> II. Vilmos, Lenin, Wilson, II. Miklós. <i>Topográfia:</i> Szerbia, Szarajevó, Pétervár, Oroszország. <i>Évszámok:</i> 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel).
--	---

A továbbhaladás feltételei

A diák készítsen önállóan vázlatot adott témáról. Tudjon beszámolót, kiselőadást tartani adott történelmi témáról megadott ismeretterjesztő irodalom alapján. Tudjon egyszerű történelmi tárgyú táblázatokat, grafikonokat, diagramokat értelmezni néhány mondatban. Tudjon egyszerűbb forrásokat értelmezni tanári segítséggel. Ismerje az egyes történelmi korok, korszakok nevét és sorrendjét, ismerje egy-egy korszak fontosabb jellemzőit. Tudja, hogy a kerettantervben szereplő személyeknek mi volt a jelentőségük az adott időszakban. Tudja térben és időben elhelyezni az egyes korszakok fontosabb eseményeit. Tudja összehasonlítani különböző időszakok térképeit. Legyen képes egy-egy ország területváltozásait térképről leolvasni. Tudja megállapítani, hogy a magyar és egyetemes történelem megjelölt személyei közül kik voltak kortársak.

8. évfolyam

Tematikai egység	Európa és a világ a két háború között
Témák	
Fejlesztési követelmények	
A Párizs környéki békék. Európa új arca. A kommunista diktatúra a Szovjetunióban Sztálin, a diktátor. A GULAG rendszere. A gazdasági világválság az Egyesült Államokban és Európában. A nemzetiszocializmus Németországban, Hitler a diktátor. A náci terjeszkedés kezdetei Európában.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> békediktátum, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, fasizmus, nemzetiszocializmus, kisantant, proletárdiktatúra, gazdasági válság. <i>Személyek:</i> Clemenceau, Sztálin, Roosevelt, Mussolini, Hitler. <i>Topográfia:</i> Szovjetunió, New York. <i>Évszámok:</i> 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (Marciasu Roma, a Szovjetunió megalakulása), 1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése).

Tematikai egység	Magyarország a két világháború között
Témák Fejlesztési követelmények	
Az őszirózsás forradalom és a Tanácsköztársaság okai, következményei. A trianoni országvesztés és a Horthy-korszak kezdete. A Horthy korszak jellegzetességei, meghatározó politikusai. Akultúra, a művelődés a Horthy-korszakban. A határon túli magyarság sorsa a két világháború között. A revíziós politika első sikerei.	
Fogalmak,	<i>Fogalmak:</i> őszirózsás forradalom, tanácsköztársaság, vörösteror, fehérterror,

adatok	kormányzó, numerus clausus, konszolidáció, revízió, népiskolai törvény, zsidótörvény. <i>Személyek:</i> Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Teleki Pál. <i>Topográfia:</i> Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia. <i>Évszámok:</i> 1918. október 30–31. (az őszirózsás forradalom), 1918. november 16. (a népköztársaság kikiáltása), 1919. március 21. (a Tanácsköztársaság kikiáltása), 1920. június 4. (Trianon), 1938 (az első bécsi döntés).
---------------	--

Tematikai egység	A második világháború
Témák Fejlesztési követelmények	
A második világháború kezdete és első évei. A Szovjetunió német megtámadása. Koalíciók létrejötte. A totális háború Fordulat a világháború menetében. Magyarország hadba lépésétől a német megszállásig. A hátszág szenvedései. Népiirtás a második világháborúban, a holokauszt. A második front megnyitásától a világháború végéig. A jaltai és a potsdami konferencia. Magyarország német megszállása. A holokauszt Magyarországon. Szálasi és a nyilasok rémuralma. Szovjet felszabadítás és megszállás.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i>tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, zsidóüldözés, holokauszt, gettó, deportálás, partizán. <i>Személyek:</i> Churchill, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc. <i>Topográfia:</i> Lengyelország, Sztálingrád, Don-kanyar, Normandia, Auschwitz, Potsdam, Berlin, Jalta, Hirosima. <i>Évszámok:</i> 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1944. március 19. (Magyarország német megszállása), 1944. október 15-16. (Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége Magyarországon), 1945. május 9. (Európában befejeződik a háború), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja).

Tematikai egység	Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése
Témák Fejlesztési követelmények	
A kétpólusú világ kialakulása. Az 1947-es párizsi békeszerződések. A két világrend. A kettéosztott Európa. A NATO és a Varsói Szerződés születése Válságócok és fegyveres konfliktusok a hidegháború korában (arab-izraeli és vietnami háborúk).	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom. <i>Személyek:</i> Truman, Marshall, Hruscsov. <i>Topográfia:</i> Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet. <i>Évszámok:</i> 1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása).

Tematikai egység	Magyarország a világháborús vereségtől a forradalom leveréséig
Témák Fejlesztési követelmények	
Magyarország 1945–1948 között. Kommunista diktatúra: Rákosi, a diktátor. A személyes szabadság korlátozása, a mindennapi élet az ötvenes években. Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> népbíróságok, internálás, pártállam, padlássöprés, kitelepítések, kollektivizálás, szövetkezet. <i>Személyek:</i> Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Rajk László, Mindszenty József, Nagy Imre. <i>Topográfia:</i> Debrecen, Recsk, Hortobágy. <i>Évszámok:</i> 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (A második

	köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete).
--	---

Tematikai egység	A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása
Témák Fejlesztési követelmények	
A gazdaság két útja: piacgazdaság és tervgazdaság. Az életmód változása, a populáris kultúra kialakulása és terjedése a világban. Tudományos és technikai forradalom. Fegyverkezési verseny és űrprogram A nyugati integráció. Az enyhülés kezdetei. Az európai szovjet típusú rendszer összeomlása. A rendszerváltó Közép-Kelet-Európa. Németország egyesülése. A Szovjetunió és Jugoszlávia felbomlása.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> olajrobbanás, atomkatasztrófa. <i>Személyek:</i> Brezsnyev, Kennedy, Reagan, Gorbacsov, id. Bush, II. János Pál. <i>Topográfia:</i> Ukrajna, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország, Szlovákia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Németország, Prága, Csernobil. <i>Évszámok:</i> 1962 (a kubai rakétaválság), 1968 (a „prágai tavasz”, nyugati diáklázadások), 1989 (a berlini fal lebontása), 1991 (a Varsói Szerződés és a KGST felszámolása, a Szovjetunió felbomlása), 1991-1999 (a délszláv háború), 1991-2004 (Jugoszlávia felbomlása), 1993 (Csehszlovákia szétválása, Csehország és Szlovákia létrejötte), 1999 (Jugoszlávia NATO bombázása).

Tematikai egység	A Kádár-korszak jellemzői
Témák Fejlesztési követelmények	
Az 1956 utáni kádári diktatúra, a megtorlás időszaka. A kádári konszolidáció. Élet a „legvidámabb barakkban”. A pártállam csődje. A rendszer megváltoztatása kezdetei.	

Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> konszolidáció, népfelkelés, puha diktatúra, amnesztia, háztáji, pártállam. <i>Személyek:</i> Kádár János. <i>Topográfia:</i> Bős-Nagymaros. <i>Évszámok:</i> 1957 (a munkásőrség és a KISZ megalakulása), 1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása).
-------------------------	--

Tematikai egység	Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése
Témák Fejlesztési követelmények	
Az Európai Unió létrejötte és működése. <i>Egyezmények, szövetségek.</i> A közelmúlt és napjaink háborúi, válságócai (Közel-Kelet, Afganisztán, Irak, Irán). A globális világ sajátosságai, globalizáció előnyei és hátrányai.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> terrorizmus, migráció, integráció. <i>Évszámok:</i> 2001. szeptember 11. (terrortámadások az Egyesült Államokban).

Tematikai egység	Demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon
Témák Fejlesztési követelmények	
A demokratikus jogállam megteremtése. Magyarország csatlakozása a NATO-hoz és az Európai Unióhoz. A gazdasági élet és a jogi intézményrendszer a mai Magyarországon. A magyarországi nemzetiségek és etnikai kisebbségek. A cigány (roma) népesség helyzete. A határon túli magyarság sorsa a rendszerváltozást követően.	
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> privatizáció, rendszerváltás/rendszerváltozás, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer.

	<i>Személyek:</i> Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc. <i>Topográfia:</i> Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland). <i>Évszámok:</i> 1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett).
--	---

A továbbhaladás feltétele

Tudja, mi történt Európa más régióiban a magyar történelem egy-egy kiemelkedő eseménye idején. Legyen képes összefüggéseket találni a történelmi események és a technikai-gazdasági fejlődés legfontosabb állomásai között. Tudja a XX. századi magyar és egyetemes történelem legfontosabb fordulópontjait, idejét. Tudja ismertetni a demokráciák és a diktatúrák legjellemzőbb vonásait. Legyen képes néhány jelentős eseményhez kapcsolódó forrást összehasonlítani. Ismerje a mai Magyarország közjogi és politikai rendszerének alapelemeit. Környezetének, lakóhelyének fontos történelmi eseményeit el tudja helyezni a köztörténet folyamában.

TERMÉSZETISMERET

5–6. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változás környezetünkben -Anyag és közeg
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, élő-élettelen, halmazállapot, keverék, légnyomás, talaj, közettörmelék, humusz, talajnedvesség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Élet a kertben
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zöldség, gyümölcs, virág, mag, termés, fő- és mellékgyökérzet, főeres, mellékeres levél, virág, takarólevél, lepellevél, ivarlevél, csonthéjas, bogyótermés, módosult növényi rész, egynyári, kétnyári, évelő növény, gyűrűsféreg, bőrizomtömlő, puhatestű, köpeny, zsigerzacskó, átalakulás nélküli fejlődés, tápláléklánc.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állatok a házban és a ház körül
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Háziállat, gerinces, gerinctelen, madár, emlős, patás, összetett gyomor, kérődző, ragadozó, növényevő, mindenevő, ízeltlábú, rovar, teljes átalakulás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kölcsönhatások és energia vizsgálata
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hőmérséklet, mozgás, hely-, helyzetváltoztatás, mágnes, vonzás, taszítás, gravitációs kölcsönhatás, hőterjedés, energia, energiaforrás, energiahordozó, energiagazdálkodás, energiatakarékosság.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tájékozódás a valóságban és a térképen
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, útvonalrajz, térképvázlat, térkép. Térképi jelrendszer, domborzati, közigazgatási, turista- és kontúrtérkép, keresőhálózat, turistajelzés.
Topográfiai ismeretek	Alföld, Kisalföld, Északi-középhegység, Dunántúli-középhegység, Dunántúli-domb- és hegyvidék, Nyugati-peremvidék. Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Ausztria. Baktérítő, Ráktérítő, Déli-sark, déli-sarkkör, Egyenlítő, Északi-sark, északi-sarkkör, kezdő hosszúsági kör. Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger, Földközi-tenger, Afrika, Amerika, Európa, Ázsia, Ausztrália, Antarktika, Közép-Európa.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A Föld és a Világegyetem
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Világegyetem, égitest, csillag, bolygó, hold, holdfázis, tengelyferdeség, évszak, gömbhéjas szerkezet, éghajlati övezet, éghajlat, napi és évi középhőmérséklet, napi hőingadozás, évi közepes hőingadozás, csapadék.
Topográfiai ismeretek	Naprendszer, Nap, Jupiter, Föld, Mars, Merkúr, Vénusz, Neptunusz, Szaturnusz, Uránusz, Hold.
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Felszíni és felszín alatti vizek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Felszíni, felszín alatti víz, talajvíz, belvíz, hévíz, gyógyvíz, ásványvíz, folyóvíz, állóvíz, főfolyó, mellékfolyó, vízgyűjtő terület, vízváltató, vízjárás, felszínformálás, vízszennyezés, vízvédelem.
Topográfiai ismeretek	Balaton, Fertő tó, Velencei-tó, Duna, Tisza, Körös, Dráva, Rába, Szigetköz, Szentendrei-sziget, Csepel-sziget, Mohácsi-sziget.

Tematikai egység/	Vizek, vízpartok élővilága
--------------------------	-----------------------------------

Fejlesztési cél	
<i>Kulcsfogalmak/fogalmak</i>	Egysejtű, sejtsszervecske, baktérium, moszat, telepes test, gyöktörzs, kétlaki növény, hínárnövényzet, gerinctelen, gyűrűsféreg, puhatestű, kagyló, ízeltlábú, rovar, rák, gerinces, hal, kopolyú, úszóláb, lemezes csőr, gázlóláb, tépőcsőr, markoló láb, lágyhéjú tojás, átalakulások fejlődés, átváltozás, átalakulás nélküli fejlődés, költöző madár, téli álm, változó testhőmérséklet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alföldi tájakon
<i>Kulcsfogalmak/fogalmak</i>	Síkság, alföld, feltöltődés, természeti erőforrás, fűféle, koronagyökér, takarólevél nélküli virág, fészek-, kalász-, torzsavirágzat, szemtermés, kifejlés, kételtű, hulló, rácsáló.
<i>Topográfiai ismeretek</i>	Alföld, Kisalföld, Duna-Tisza-köze, Tiszántúl, Mezőföld, Kiskunság, Nagyunság, Hortobágy, Szeged, Kecskemét, Debrecen, Győr.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hegyvidékek, dombvidékek
Kulcsfogalmak/fogalmak	Gyűrődés, vetődés, rög, lépcsős felszín, beszakadt árok, vulkán, kráter, kürtő, magma, magmakamra, láva, vulkáni hamu, andezit, bazalt, mészkő, belső erő, külső erő, bauxit, lignit. Gyökérgümő, pillangós virág, gumó.
Topográfiai ismeretek	Dunántúli domb- és hegyvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Nyugat-magyarországi peremvidék, Bakony, Vértes, Dunazug-hegység, Börzsöny, Cserhát, Mátra, Bükk, Zempléni-hegység, Aggteleki-karszt, Kékes, Alpokalja, Zalai-dombság, Somogyi-dombság, Tolnai-hegyhát, Mecsek, Miskolc, Veszprém, Pécs.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az erdő életközössége
<i>Kulcsfogalmak/fogalmak</i>	Erdő, zárwatermő, nyitwatermő, haraszt, moha, virágtalan növény,

	gomba, spóra, barkavirágzat, makktermés, tűlevél, tobozvirágzat, cserje, pókszabású, rovar, bogár, lepke, csáprágó, pödörnyelv, kúszóláb. vésőcsőr.
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A természet és társadalom kölcsönhatásai
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Szelektív hulladékgyűjtés, tanya, falu, város, termelés, fogyasztás, nyersanyag, késztermék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ember szervezete és egészsége
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Csont, izom, ízület, mozgásszervi elváltozás, tápcsatorna, emésztés, felszívódás, tápanyag, normál testsúly, túlsúly, alultápláltság, légzés, tüdő, vér, szív, kiválasztás, vese, petefészek, here, nemi hormon, ivarsejt, magömlés, menstruáció, nőies, férfias jelleg, érzékszerv, egészség, betegség, fertőzés, járvány.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló tudjon anyagokat, kölcsönhatásokat, fizikai, kémiai változásokat felismerni, jellemezni. Értelmezze a jelenségeket az energiaváltozás szempontjából Ismerje az emberi szervezet felépítését, működését, serdülőkori változásait és okait. Tudatosuljanak az egészséget veszélyeztető hatások, alapozódjon meg az egészséges életvitel szokásrendszere. Formálódjon reális énképe, értse a családi és a társas kapcsolatok jelentőségét, élete irányításában kapjon döntő szerepet az erkölcsi értékrendnek való megfelelés. Legyen embertársaival empatikus és segítőkész. Ismerje a Föld helyét a Világegyetemben, Magyarország helyét Európában. Alakuljon ki átfogó kép hazai tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotukról. Legyen képe a közöttük levő kölcsönhatásokról.
---	--

	Ismerje hazánk legjellemzőbb életközösségeit, termesztett növényeit, a házban és ház körül élő állatait. Értse az élő és élettelen környezeti tényezők kölcsönhatását. Ismerje fel a környezet-szervezet-életmód, valamint a szervek felépítése és működése közötti összefüggéseket. Tudjon tájékozódni a térképeken. Értelmezze helyesen a különböző tartalmú térképek jelrendszerét, használja fel az információszerzés folyamatában. Erősödjön a természet és a haza iránti szeretete. Törekedjen a természeti és társadalmi értékek védelmére. Ismerje fel szűkebb és tágabb környezetében az emberi tevékenység környezeti hatásait. Anyag- és energiatakarékos életvitelével, tudatos vásárlási szokásaival önmaga is járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez. Legyen képes egyszerű kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket önállóan, illetve csoportban biztonságosan elvégezni, a tapasztalatokat rögzíteni, következtetéseket levonni. Legyen nyitott, érdeklődő a világ megismerése iránt. Az internet és a könyvtár segítségével legyen képes tudása bővítésére. Legyenek saját ismeretszerzési, ismeretfeldolgozási módszerei.
--	--

FIZIKA
7-8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A testek, folyamatok mérhető tulajdonságai
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudomány, technika, kultúra területén mérési adatok, ábrák értelmezése, a hosszúság és az idő mértékegységeinek használata, átváltása, mérési módszerek megismerése, gyakorlása, mérőeszközök önálló használata.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Mérés, hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, idő, mérési hiba.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hőmérséklet, halmazállapot
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A halmazállapotok, halmazállapot-változások összehasonlítása. A halmazállapot-változásokat kísérő energiaváltozások megfigyelése. Természeti folyamatok irányának felismerése konkrét példákon keresztül.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Hőmérséklet, halmazállapot, olvadáspont, fagyáspont, forráspont, nyomás, túlhűtés, túlhevítés, csapadék, megfordítható, megfordíthatatlan folyamat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A hang; hullámmozgás a természetben
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudomány, technika, kultúra területén a témához kapcsolódó fogalmak és jelenségek. Az anyag, energia, információ szemszögéből a hang információátvitelben játszott szerepének értelmezése.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Hang, hangforrás, frekvencia, hangszín, terjedési sebesség, hangerősség, ultrahang, zajszennyezés, hullám, hullámtörés, visszaverődés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A fény
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudomány, technika, kultúra területén a tudomány és a technika a társadalom és a gazdaság fejlődésében játszott szerepének megismerése az optikai eszközök gyakorlati alkalmazásán keresztül. A környezet és fenntarthatóság szemszögéből a természeti környezet szépségének megjelenítése a vizsgált természeti jelenségeken keresztül.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Fényforrás, fénysebesség, színek, frekvencia, fénytörés, fényvisszaverődés, közellátás, távollátás, elektromágneses hullám.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az energia
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyag, energia, információ szemszögéből az energiatakarékosság módszerei és fontosságuk megismerése. Az energiamegmaradás elvének megismerése, alkalmazása. Jelenségek értelmezése az energiamegmaradás szempontjából.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Csillag, energia, energiahordozó, erőmű, fosszilis tüzelőanyag, égés, nyomás, teljesítmény, táplálék, energiatakarékosság.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A járművek mozgásának jellemzése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állandóság és változás területén a mozgásjelenségek leírása, a mozgás grafikus ábrázolása, a grafikonok értelmezése. Az egyenletes és egyenletesen változó mozgás felismerése. A GPS idő-, távolság- és sebességadatainak értelmezése. A keringési idő és a fordulatszám értelmezése gyakorlati példákon a közlekedésben.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Sebesség, átlagsebesség, körmozgás, forgómozgás, fordulatszám, keringési idő, periódusidő, egyenletes mozgás, egyenletesen változó mozgás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kölcsönhatások
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyag, energia, információ területen a mindennapi életben tapasztalt erőhatások megismerése, a tapasztalatok értelmezése az erők mozgásállapot- és alakváltoztató hatásaként. Az állandóság és változás szempontjai szerint a sebességváltozás és az erő viszonyának megismerése. A kölcsönhatás fogalmának mélyítése.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Gravitációs kölcsönhatás, súly, erő, tömeg, sebességváltozás, gyorsulás, nyomás, légnyomás, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A Naprendszer
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felépítés és működés kapcsolata szerint a Naprendszer felépítésének, égitest- típusainak megismerése. A Hold fázisainak megértése. Távolságok és időbeli nagyságrendek összehasonlítása.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Nap, Naprendszer, csillag, bolygó, hold, meteor, holdfázis, napfogyatkozás, holdfogyatkozás, árapály, tejútrendszer, csillagkép, fényév, asztronómia, asztrológia.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Környezetünk és a fizika
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természeti értékek és károk, környezeti károk felismerése, indoklása, egyéni és közösségi cselekvési lehetőségek felmérése az energia-átalakító folyamatok környezeti hatásainak elemzése, alternatív energiaátalakítási módok megismerése kapcsán. A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése konkrét példák alapján.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Földrengés, légkör, légnyomás, légköri és tengeri áramlat, cunami, napenergia, fosszilis energia, atomenergia, megújuló energia, energiatakarékosság,

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Elektromos alapjelenségek, elektromos áram
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudomány, technika, kultúra területén a tudományos modellek változásának felismerése. Az atomok szerkezetét leíró modellek használata fizikai jelenséggel összefüggésben.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Elektron, elektronfelhő, atommag, proton, neutron, elektromos töltés, atom, molekula, elektromos áram, elektromos vezető, szigetelő, feszültség, teljesítmény, fogyasztás, érintésvédelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Elektromágneses indukció, váltakozó áram
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az atomok szerkezetét leíró modellek használata az elektromágneses jelenségekkel összefüggésben. Az energiatakarékosság módszerei és fontosságuk felismerése. Energiatípusok (kémiai-, nap-, elektromos-) egymásba alakítását jelentő folyamatok megismerése.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Permanens mágnes, elektromágnes, elektromágneses indukció, generátor, váltakozó áram, elektromos motor, erőmű, villamosenergia-hálózat, transzformátor, elektromos fogyasztó, érintésvédelem.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló ismerje a tanult fizikai mennyiségek (hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, hőmérséklet, idő, nyomás, légnyomás, erő, súly, feszültség, áramerősség) fizikai jelét, mértékegységét, tudja használni a mérésekre alkalmazható mérőeszközöket, legyen képes a közismert mértékegységek közötti átváltásra. Ismerje a víz különböző halmazállapotait, a halmazállapot változásokhoz tartozó jelenségek szerepét a gyakorlati életben, időjárásban. Ismerje a hang és a fény jellemzőit, a hallás és látás fizikai hátterét. Ismerje fel a gyakorlati életben tapasztalható fény- és zajszennyezéseket. Ismerje az ultrahang gyakorlati jelentőségét. Legyenek ismeretei a fényképezőgép és a távcsövek működéséről, az
---	--

	úrkutatás eszközeiről. Ismerje a háztartásokban, a közlekedésben alkalmazott energiahordozókat, értse az energiatakarékosság szükségességét, a fenntartható fejlődés fogalmát. Legyen képes a közlekedésben, a hétköznapi életben előforduló egyszerű mozgások jellemzésére. Ismerje a sebességváltozás és az erő kapcsolatát, tudja fizikai ismereteit felhasználni a járművek sebességváltozásakor fellépő jelenségek magyarázatára. Ismerje a Naprendszer objektumait, legyenek ismeretei az Univerzum felépüléséről. Értse a csillagjólás és a csillagászat közötti különbséget. Legyenek ismeretei az időjárási jelenségek, természeti katasztrófák fizikai hátteréről. Ismerje fel az ember környezetszennyező, természetkárosító tevékenységét. Az elektromos áramról tanult ismereteit tudja alkalmazni a háztartási elektromos készülékek használatakor, legyen tisztában az elektromos készülékek használata során fellépő kockázatokkal, veszélyekkel. IKT ismereteit tudja alkalmazni fizika témájú információgyűjtésben, -rendezésben, -megjelenítésben. Legyen képes mérési adatok táblázatos és grafikus ábrázolására. Ismerje és önálló tanuláshoz tudja használni a tanórák során megismert online tananyagbázisokat, enciklopédiákat, elektronikus könyvtárakat. Tanult ismeretei alapján legyen képes a tananyaghoz tartozó kísérletek, hétköznapi jelenségek magyarázatára.
--	---

KÉMIA
7.-8. évfolyam

7. évfolyam

Ismerje a tanult kémiai alapfogalmakat, tudja azok meghatározását.

Ismerje az anyagok felépítését, az atom szerkezetét, a molekulák és az ionok keletkezését, az ezekből felépülő anyagok jellemző tulajdonságait.

Tudja csoportosítani az ismert anyagokat és a tanult kémiai reakciókat.

Tudja megkülönböztetni és jellemezni a fizikai és kémiai változásokat.

Tudja használni a periódusos rendszert, a tanult elemek és vegyületek vegyjeleit és képleteit.

Ismerje a kémiai jelöléseket és azok mennyiségi jelentését, a kémiai egyenletek felírásának alapjait.

Tudjon megoldani egyszerű kémiai számítási feladatokat.

Legyen tisztában a környezetet (levegőt) veszélyeztető hatásokkal, ismerje azok elhárításának illetve csökkentésének módjait.

Tudjon elvégezni és magyarázni egyszerű kémiai kísérleteket, tudja megfigyeléseit szóban vagy írásban rögzíteni.

Tudja értelmezni a különböző vegyszerek használati utasításait, a tanult veszélyességi jeleket.

Ismerje az információszerzés különféle formáinak alkalmazását a tanulásban.

Fogalmak:

fizikai változás, kémiai változás, egyesülés bomlás, exoterm folyamat, endoterm folyamat, összetett anyag, keverék, oxigén, nitrogén, nemesgázok, savas eső, üvegházhatás, szmog, ózonpajzs, gyors égés, lassú égés, gyulladási hőmérséklet, desztillált víz, oldat, oldószer, oldott anyag, exoterm és endoterm oldódás, szűrés, üleptetés, desztillálás, bepárlás, kristályosítás, tömegszázalékos összetétel (egyszerűbb esetekben), hidrogén, durranógáz, vegyület, bomlás, egyesülés, egyszerű anyag, atom, vegyjel, anyagmennyiség, mól, atommag, elektronburok, elemi részecskék, rendszám, elektronhéj, külső elektronok, periódusos(fő)csoport, nemesgázszerkezet, fémes elem, nemfémes elem, molekula, képlet, vegyület, molekulavegyület, víz, szén-dioxid, hidrogén-klorid, ammónia, ion, ionvegyület, ionkristály, ionrács, kémiai reakció, tömegmegmaradás, kémiai egyenlet, oxidáció, redukció, oxidálószer, redukálószer, oxóniumion, sav, indikátor, pH-skála, savas kémhatás, hidroxidion, bázis, lúgos kémhatás, nátrium-hidroxid, szalmiákszesz, közömbösítés

8. évfolyam

A természettudományos gondolkodás fejlesztése az anyagszerkezeti ismeretek illetve a szervesetlen anyagok tulajdonságainak megismertetésével.

A kémia társadalmi szerepének és környezeti hatásának bemutatása.

Általánosító, összehasonlító, rendszerező képesség fejlesztése.

Ismeretek alkalmazása a hétköznapi életben.

Ismerjék az anyag, atom felépítését, szerkezetét

Tudják az atomok kapcsolódási módját, feltételeit.

Értsék az anyagok szerkezete és tulajdonságai közötti összefüggést.

Ismerjék a periódusos rendszer felépítésének elvét, szerkezetét.

Ismerjék a legfontosabb elemeket és vegyületeket.

Ismerjék a tanult anyagok előfordulását, előállítását, felhasználását és élettani- és környezeti hatását.

Tudják értelmezni a kémiai átalakulásokat.

Egyszerűbb kémiai számításokat és egyenleteket tudjanak írni.

Ismerjék a legfontosabb energiaforrásokat, nyersanyagokat, vegyipari eljárásokat, környezeti hatásukat.

Környezetvédelem fontossága!

Fogalmak:

egyszerű ion, összetett ion, molekularács, fém-klorid, savmaradék, **sók**, kloridok, **(a sósav sói)**,

ózon, **kén**, fém-szulfid, kén-hidrogén, kén-dioxid, kén-trioxid, **kénsav**, szulfát-ion, szulfátok, a **kénsav sói**, katalizátorok, oxosav, **nitrogén-monoxid**, **nitrogén-dioxid**, szalmiáksó, **salétromsav**, nitrátion, **választóvíz**, **foszfor**, fehér foszfor, vörös foszfor, foszfor-pentaoxid, **foszforsav**, **foszfátok**, atomkristály, **atomrács**, fullerén, **faszén**, **koksz**, **szén-monoxid**, **szén-dioxid**, **szénsav**, **karbonátok**, **szmog**, **savas eső**

félvezető anyag, kvarcüveg, **üveg**, szilikátok, **nehézfém**, **könnyűfém**, fémkristály, **ötvözet**, a fémek

redukáló sora, nátrium, **nátrium-klorid**, nátrium-hidroxid, nátrium-karbonát, szóda, sziksó, kalcium, **kalcium-karbonát**, **mészkö**, **márvány**, kalcium-oxid, **égetett mész**, **oltott mész**, mésztej, meszes víz, **gipsz**, **kemény víz**, **vízke**, **vízlagytás**, alumínium-oxid, **védő oxidréteg**, alumínium-hidroxid, vas(II)-klorid, vas(III)-klorid, **rozda**, **vasérc**, vas(III)-oxid, **öntöttvas**, **acél**, bauxit, timföld, elektrolízis, nyersvas, **korrozio**, **korroziovédelem**, **színesfém**,

nemesfém, arany, ezüst, réz, patina, sárgaréz, megújuló- meg nem újuló energiaforrások, kőolaj, földgáz, kőszén, zsírok, szénhidrátok, szőlő- gyümölcs-, répacukor, keményítő, cellulóz, fehérje, vályog, kő, fa, tégl, vakolat, habarcs, cement, beton, vasbeton, agyag, kerámia, porcelán, műanyag, kaucsuk, gumi, polietilén, PVC, bakelit, aminoplaszt, mosószer, szappan, hypó, festék, színezék.

BIOLÓGIA

7. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az élőlények változatossága I. Csapadékhoz igazodó élet a forró éghajlati övben	
Előzetes tudás	Az éghajlat elemei, talaj, éghajlati övezetek, a környezeti tényezők hatása az élőlényekre, táplálkozási lánc, a víz körforgása a természetben.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
<i>Ismeretek:</i> A környezeti tényezők (fény, hőmérséklet, levegő, víz, talaj) hatása a növényzet kialakulására. A víz szerepe a földi élet szempontjából (testalkotó, élettér, oldószer). Példák az élőlényeknek a magas hőmérséklethez való alkalmazkodására. A forró éghajlati öv jellegzetes biomjainak jellemzése (területi elhelyezkedés, kialakulásuk okai, főbb növény- és állattani jellemzői).	Példák a növények környezethez való alkalmazkodására (szárazságtűrő, fénykedvelő, árnyéktűrő). A magas hőmérséklet mellett a csapadék mennyiségéhez, illetve eloszlásához való alkalmazkodási stratégiák (testfelépítés, életmód, élőhely és viselkedés) bemutatása néhány jellegzetes forró éghajlati növény és állat példáján keresztül. Táplálkozási lánc összeállítása a forró éghajlati öv biomjainak jellegzetes élőlényeiből. A megismert élőlények csoportosítása különböző szempontok szerint.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Trópusi esőerdő, erdős és füves szavanna, trópusi sivatag.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az élőlények változatossága II. Az élővilág alkalmazkodása a négy évszakhoz	

Előzetes tudás	A környezeti tényezők hatása az élőlényekre, az éghajlat elemei és módosító hatásai, éghajlati övezetek, táplálkozási lánc.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
A mérsékelt övezet és a magashegységek környezeti jellemzői. A mérsékelt éghajlati övezet biomjainak (keménylombú erdők, lombhullató erdőségek, füves puszták jellemzői) jellemzése (földrajzi helye, legjellemzőbb előfordulása, környezeti feltételei, térbeli szerkezete, jellegzetes növény- és állatfajok). A mérsékelt öv biomjainak jellegzetes növényei és állatai. Fajok közötti kölcsönhatások néhány jellegzetes hazai társulásban (erdő, rét, víz-vízpart).	A környezeti tényezők élővilágra tett hatásának értelmezése a mérsékelt övi (mediterrán, kontinentális, tajga, magashegységi övezetek, déli és északi lejtők) fás társulások összehasonlításával. A megismert állatok és növények jellemzése (testfelépítés, életmód, szaporodás) csoportosítása különböző szempontok szerint. Példák az állatok közötti kölcsönhatásokra a jellegzetes hazai életközösségekben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Keménylombú erdő, lombhullató erdő, füves puszta, tajga.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az élőlények változatossága III. Az élővilág alkalmazkodása a hideghez, és a világtenger övezeteihez	
Előzetes tudás	Éghajlati övezetek, vizek– vízpartok élővilága; környezeti tényezők, életfeltételek.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	

A hideg éghajlati övezet biotopjainak jellemzése az extrém környezeti feltételekhez való alkalmazkodás szempontjából. A világtenger, mint élőhely: környezeti feltételei, tagolódása. A világtengerek jellegzetes élőlényei, mint a vízi környezeti feltételekhez való alkalmazkodás példái. Anyag- és energiaáramlás a tengeri életközösségekben.	Az extrém környezeti feltételekhez (magas és alacsony hőmérséklet, szárazság) való alkalmazkodás eredményeként kialakuló testfelépítés és életmód. A megismert élőlények csoportosítása különböző szempontok szerint. Táplálkozási lánc és tápláléklánc összeállítása a tengeri élőlényekből. Példák a fajok közötti kölcsönhatásokra a tengeri életközösségekben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tundra, plankton, egysejtű, moszat, szivacs, csilánozó, gerinces, hal, madár, emlős; környezeti tényező, tűrőképesség, táplálkozási hálózat,
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszer az élővilág sokféleségében
Előzetes tudás	A főbb növény- és állatcsoportok tulajdonságai. A környezethez való alkalmazkodás formái; a testfelépítés, életmód, élőhely és viselkedés kapcsolata.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények
Az élőlények csoportosításának lehetőségei. A tudományos rendszerezés alapelvei a leszármazás elve, és néhány jellegzetes bizonyítéka. Baktériumok, egyszerű eukarióták, gombák, növények és állatok általános jellemzői.	A rendszerezés és a csoportosítás közti különbség megértése. Rendszertani kategóriák (ország, törzs, osztály, faj) megnevezése, a közöttük lévő kapcsolat ábrázolása. A hazai életközösségek jellegzetes fajainak rendszertani besorolása (ország, törzs). A főbb rendszertani csoportok jellemzőinek felismerése 1-1 tipikus képviselőjének példáján.

A növények és állatok országa jellegzetes törzseinek általános jellemzői.	a fő rendszertani kategóriákban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendszerezés, rendszertani kategória; ország, törzs, osztály.

8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Részekből egész
Előzetes tudás	A növények és az állatok testfelépítése; táplálkozási lánc.
Ismeretek	Fejlesztési követelmények
Az élő szervezet mint nyitott rendszer. A biológiai szerveződés egyeden belüli szintjei, a szintek közötti kapcsolatok. Az eukarióta sejt fénymikroszkópos szerkezete, a fő sejtalkotók (sejthártya, sejtplazma, sejtmag) szerepe a sejt életfolyamataiban. Az élőlényeket/sejteket felépítő anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) és szerepük az életműködések megvalósulásában.	A rendszerek egymásba ágyazottságának értelmezése az egyeden belüli biológiai szerveződési szintek példáján.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szerveződési szint, sejt, szövet; sejtalkotók.
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szépség, erő, egészség

Előzetes tudás	A kültakaró és a mozgás szerveinek legfontosabb jellemzői; a hám-, a kötő- és támasztó-, valamint az izomszövetek szerkezete.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
A bőr felépítése és funkciói. A mozgásszervrendszer aktív és passzív szervei. Az ember mozgásának fizikai jellemzése (erő, munkavégzés). A csontok kapcsolódása. Az ízület szerkezete. A porcok szerepe a mozgásban. A mozgás, az életmód és az energia-szükséglet összefüggései.	A bőr szöveti szerkezetének és működésének összefüggése. Az emberi csontváz fő részei, a legfontosabb csontok felismerése. Példák a jellegzetes csontkapcsolatokra.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kültakaró, mozgás-szervrendszer.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A szervezet anyag- és energiaforgalma	
Előzetes tudás	A sejt felépítése, sejtszintű életfolyamatok.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	
Az élőlényeket felépítő szervetlen és szerves anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) szerepe. A tápcsatorna részei és szerepük a tápanyagok emésztésében és felszívódásában. A vér és alkotóinak szerepe az anyagszállításban. A légzési szervrendszer részei és működésük.	A táplálékok csoportosítása jellegzetes tápanyagtartalmuk alapján. A fő tápanyagtípusok útjának bemutatása az étkezéstől a sejtekig.	

A keringési rendszer felépítése és működése. A vér szerepe a szervezet védelmében és belső állandóságának fenntartásában.. A kiválasztásban résztvevő szervek felépítése és működése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Tápanyag, anyagcsere, emésztés, vér, vércsoport, vizelet,
Tematikai egység/ Fejlesztési cél		A belső környezet állandóságának biztosítása
Előzetes tudás		A sejt felépítése, külső- és belső környezet, egyensúlyi állapot, környezethez való alkalmazkodás.
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
A hallás és egyensúlyozás, a látás, a tapintás, az ízlelés és a szaglás érzékszervei. Az idegrendszer felépítése; a központi és a környéki idegrendszer főbb részei, az egyes részek Az idegsejt felépítése és működése. A feltétlen és a feltételes reflex. A feltételes reflex, mint a tanulás alapja.	Az idegsejt különleges felépítése és működése közötti összefüggés megértése. Példák arra, hogy a tanulás lényegében a környezethez való alkalmazkodásként.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Receptor, érzékszerv, reflex, reflexkör, feltétlen és feltételes reflex, központi és környéki idegrendszer.
Tematikai egység/ Fejlesztési cél		A fogamzástól az elmúlásig
Előzetes tudás		Sejtosztódás, a nemi érés jelei.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények
<i>Ismeretek:</i> A férfi és a nő szaporodási szervrendszerének felépítése és működése. Elsődleges és másodlagos nemi jellegek. A nemi hormonok és a pubertás. Az ivarsejtek termelődése, felépítése és biológiai funkciója. A menstruációs ciklus.	. A petesejt és a hím ivarsejt termelődésének összehasonlítása. A nemek pszichológiai jellemzőinek értelmezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ivarsejt, nemi hormon, elsődleges, másodlagos nemi jelleg, nemi szerv, szexualitás.

FÖLDRAJZ

FÖLDRAJZ

A földrajzoktatás megismerteti a tanulókat a szűkebb és tágabb környezet természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőivel, folyamataival, továbbá a környezetben való tájékozódást, eligazodást segítő alapvető eszközökkel és módszerekkel. Vizsgálódásának középpontjában a természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok, jelenségek, azok kölcsönhatásai, illetve napjaink gazdasági, környezeti eseményei állnak. A földrajz tantárgy a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett számos földtudományt képvisel a közoktatásban, integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a talajtani és a planetológiai tudást. Tantárgyi előzménye az alsó tagozatos környezetismeret, illetve 5-6. évfolyamon a természetismeret, így annak követelményrendszerére épül, amelynek teljesítését feltételezi.

7-8. évfolyam

A földrajzi tartalmak feldolgozása során fejlődik a tanulók földrajzi környezeti gondolkodása, helyi, regionális és globális szemlélete. Megértik, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes, de állandóan változó rendszer, amelyben az ember természeti és társadalmi lényként él, és ez megköveteli az erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodást. Az oknyomozó tudásszerzés elvéből kiindulva a tananyag feldolgozása során a tanulók minden tényt, jelenséget és folyamatot elsődlegesen térbeli, emellett időbeli változásában, fejlődésében ismernek meg, meglátatva azok okait és lehetséges következményeit is. Így fokozatosan kialakulhat felelős magatartásuk a szűkebb és a tágabb természeti, illetve társadalmi környezet iránt. A helyi és a regionális gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok értékelésével és a globális folyamatok érzékelésével lehetővé válik, hogy a tanulók megismerjék az emberiség egész bolygónkra kiterjedő tevékenységét, valamint az ebből fakadó, szintén világméretű természeti, társadalmi és környezeti problémákat.

Formázott: Normál, Balra zárt

A tartalmak feldolgozása a szűkebb és a tágabb környezet földrajzi jellemzőire épül. Elsődleges célja a térbeli intelligencia fejlesztése. Kiemelt része a haza és környezete földrajzi környezeti jellemzőinek megismertetése, amelynek során megalapozódik a hazához és a magyarsághoz való kötődés. Az Európai Unió, valamint a távoli országok természeti és társadalmi gazdasági sajátosságainak bemutatásával hozzájárul az eltérő kultúrák megismerése iránti igény, a nyitott és befogadó magatartás, illetve szemlélet kialakulásához. Mindezt úgy valósítja meg, hogy közben elősegíti a természeti és a kulturális értékek iránti tisztelet, illetve a következő nemzedékek számára történő megőrzésük iránti igény kialakulását. Ezzel hozzájárul a felelős és tudatos környezeti magatartás, a jövő generáció érdekeit is szem előtt tartó gondolkodás fejlődéséhez. A hazáról, a földrészünkről és a távoli földrészekről való tudásszerzés mellett nagymértékben segíti a tanulók képességeinek fejlődését. A más anyanyelvű országok és kultúrák megismerése elősegítheti a tanulóknál az adott célnyelven történő kommunikáció igényének kialakulását, ez pedig megkönnyítheti az idegen nyelvi kommunikáció fejlődését. A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését.

A természeti és a környezeti folyamatokban megfigyelhető kölcsönhatások feltárásával a földrajzoktatás hozzájárul a természettudományi szemlélet és gondolkodásmód kialakulásához. Folytatja az 5-6. évfolyamon megkezdett integrált tudásszerzést és az egységes természettudományi szemlélet alakítását. Az állandóság és a változás látszólagos ellentmondásosságát, a rendszerek törvényszerűségeit, a struktúra és a funkció összefüggéseit, az anyag, az energia, az információ különböző formáit regionális megjelenésükben vizsgálja. A természeti jellemzőkhöz mindig hozzákapcsolja azok társadalmi gazdasági felhasználását, illetve egymáshoz illeszti a társadalmi élet és a gazdaság elemeit is, ezáltal megveti a társadalomtudományi szemlélet alapjait is. Szüntelenül változó és globalizálódó világunk természeti, környezeti és társadalmi gazdasági folyamatainak megismeréséhez és megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás és információszerzés, valamint a nyitott gondolkodás. Ezért a tartalmi elemek elsajátítása elképzelhetetlen a tanulók egyre önállóbbá váló információkezelő tevékenysége nélkül. Így a tanítási-tanulási folyamatban nagy hangsúlyt kap az információszerzés és az információfeldolgozás

képességének fejlesztése, különös tekintettel a tapasztalati és a digitális világ nyújtotta lehetőségek felhasználására. Mivel a földrajz tantárgy feladatának tekinti a tanulók megismertetését a helyi, a regionális és a globális környezetükkel, a valóság pedig gyorsan változik, ezért a tanulók kénytelenek állandóan önállóan frissíteni ismereteiket. A távoli tájak megismerésében nagy szerepet kapnak a mediatizált kommunikációs eszközök (nyomtatott sajtó, televízió, internet) által szerzett információk. A földrajz tantárgynak tehát célkitűzése, hogy ösztönözze a médiumok által közvetített világ kritikus elemzését, értelmezését, megértesse a tanulókkal, hogy a világ itteni ábrázolása nem azonos a valósággal, az eseményeknek és a jelenségeknek az alkotók által konstruált változatát láthatják.

A tanítási tanulási folyamat kiemelt célja a folyamatos önképzés iránti igény felébresztése, valamint az élethosszig tartó tanulás képességének kialakítása. Hazánk és a világ társadalom földrajzi jellemzőinek bemutatásával a tantárgy elősegíti a szociális és állampolgári kompetenciák fejlődését. Napjaink társadalmi-gazdasági folyamatainak megismertetése nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgárrá válhassanak. A tantárgy komplex ismeretanyaga révén segíti a tanulók pályaválasztását, eligazodását a munka világában, illetve felkészíti őket a szakirányú középfokú tanulmányokra. Hozzájárul ahhoz, hogy az általános iskolából kilépő diákok képesek legyenek felelős döntéshozatalra az állampolgári szerepek gyakorlása során.

A földrajztanulás során a tanulók megszerzik a szemléleti térképolvasás képességét, és jártasságot szereznek az okfejtő térképolvasásban (különböző méretarányú és ábrázolásmódú térképeken). A dokumentum topográfiai és kulcsfogalmi listája csak az adott témában újonnan megjelenő és azokat a fogalmakat tartalmazza, amelyek a kerettanterv tartalmi és szemléleti újdonságainak pontosítása érdekében szükségesek, a korábbi életkori szakaszban vagy a megelőző témák során feldolgozottakat tudottnak feltételezi.

7. évfolyam

Formázott: Behúzás: Első sor: 0 cm

Formázott: Középre zárt

Formázott: Betűtípus: 12 pt

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A szilárd Föld anyagai és folyamatai Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Szemléleti kép a Föld belső gömbhéjairól. Megfigyelések és vizsgálódások alapján szerzett tapasztalatok a szűk környezetben található szilárd anyagokról. A belső és külső erők, hatásaik felismerése, modellezése. A talajképződés lényege hazai talajtípusok vizsgálata alapján. Emberi és természetföldrajzi időléptékek, időtartamok érzékelése. Konkrét, lakóhelyhez közeli Pp éldák ismerete környezetalakító tevékenységre, természeti értékek védelmére.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A térszemlélet fejlesztése az ember által tapasztalható méretek (pl. hegyek) és a Föld méretviszonyainak összehasonlítása révén. Az időfogalom, az időbeli tájékozódás fejlesztése az ember által tapasztalható időtartamok és a földtörténeti időegységek arányainak érzékeltetésével. A felfedeztető tanulási stratégia alkalmazása (megfigyelések, vizsgálódások, mérések megadott szempont alapján tanári irányítással), a balesetmentes és biztonságos eszközhasználat gyakoroltatása, a tapasztalatrögzítés önállóságának fokozatos növelése. Az oksági gondolkodás erősítése, mélyítése több ok együttes hatására bekövetkező jelenségek vizsgálata során. A szükségletek kielégítése és a fenntarthatóság közötti egyensúly lehetőségének bemutatása, a környezettudatos gondolkodás, a fenntarthatóság iránti elkötelezettség megalapozása. A természet mint megbecsülendő és védendő érték beláttatása a talaj példáján.
Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok	

Formázott táblázat

Környezetünk anyagainak vizsgálata

~~Ásványokból összetett természetes (kőzetek, érc) és mesterséges anyagok (pl. beton, tégl) összehasonlítása egyéni és csoportos vizsgálódással.~~

~~A legfontosabb bio- és ércásványok, kőzetalkotó ásványok, drágakövek, magmás, üledékes és átalakult kőzetek (vas- és rézérc, bauxit, agyag, márvány) tulajdonságainak megfigyelése, mérése, vizsgálata; csoportosításuk.~~

~~A talaj anyagainak és szerkezetének megismerése különböző talajtípusok vizsgálata, összehasonlítása során. A talajkeletkezési folyamat ismerete és a talaj tulajdonságainak összekapcsolása. A földtani képződmények védelmének megismerése környékbeli példákön közvetlen tapasztalatszerzéssel.~~

~~A folyamatosan változó bolygó és környezet~~

~~A földövek és méreteik, a kőzet- és a kőzetlemezek felépítésének megismerése. A földtani és a természetföldrajzi kontinensfogalom összekapcsolása.~~

~~Geológiai (belső) erők: megnyilvánulásainak megértése a kőzetlemezek mozgásának és következményeinek összekapcsolásával (hegyláncok felgyűrődése, gyűrődés; mélytengeri árkok és óceáni hátságok keletkezése; vulkánosság és földrengés; emelkedés és süllyedés, vetődés, rögösödés; magmás, átalakult kőzetek keletkezése).~~

~~A földrajzi (külső) erők felismerése folyamatokban (aprózódás és mállás; lepusztulás és felhalmozódás, feltöltődés; üledékképződés, üledékes kőzetek keletkezése). A geológiai erők és a földrajzi erők harcának értelmezése.~~

~~A kontinensek területét gyarapító és fogyasztó folyamatok megkülönböztetése. A szárazföldek és a tengerek mindenkor földgömbi helyzete természetföldrajzi és környezeti következményeinek felismerése a mai földrészek kialakulásához vezető állapotok példái alapján (külső) erők felismerése. Tájékozódás a földtörténeti időben. Tájékozódás a geológiai mozgások, változások időskáláján egyes események időpontjának, folyamatok időtartamának elhelyezésével, idővonalzó készítésével. Kémia: Szerves és szervetlen anyag, keverék, szilárd anyag, egyes ásványok és kőzetek összetétele. Halmazállapotok.~~

~~Biológia-egészségtan: élő anyag.~~

~~Matematika: Képzleti mozgató, szétvágások. Időegységek, időtartammérés, számok a számegyenesen.~~

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér,
Nem Rejtett

Fizika: úszás, sűrűség, erőhatások, szilárd testek fizikai változása.

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

~~Kőzet~~~~őv~~; ~~Á~~ásvány, kőzet, érc; ~~magma~~s, ~~üledékes és átalakult kőzet~~; ~~ősmaradvány~~; ~~építőanyag~~, nyersanyag, energiahordozó anyag. Geológiai (belső) és földrajzi (külső) erő. Óceáni és kontinentális lemez, magma, vulkán, láva, földrengés. Szilárdhulladék-lerakó, földtani természetvédelem, ~~Geológiai idő~~, földtörténeti időegységek.

Formázott táblázat

**Tematikai egység/
Fejlesztési cél**

A földrajzi övezetesség alapjai

Előzetes tudás

Időjárási éghajlati ~~elemek~~, jelenségek. A besugárzás és a felmelegedés, a víz körforgása és halmazállapot-változásai, a felhő- és csapadékképződés jelenségek felismerése. Példák a mindennapi életből. Az éghajlat-módosító tényezők ismerete. A nedves és a száraz kontinentális éghajlat jellemzése. A Föld gömb alakjának és az éghajlati övezetek kialakulásának összekapcsolása.

Formázott táblázat

**Tematikai egység/
Fejlesztési cél**

A földrajzi övezetesség alapjai

**Órakeret
7 óra**

Előzetes tudás

~~Időjárási éghajlati elemek~~, jelenségek. ~~A besugárzás és a felmelegedés, a víz körforgása és halmazállapot-változásai, a felhő-~~

	és csapadékképződés jelenségek felismerése. Példák a mindennapi életből hozatala az időjárási elemek térbeli és időbeli változásaira. A az éghajlat módosító tényezők ismerete, megnyilvánulására. A nedves és a száraz kontinentális éghajlat jellemzése, társadalmi-gazdasági hatásainak felismerése hazai példákon. A Föld gömb alakjának és az éghajlati övezetek kialakulásának összekapcsolása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A modellszemlélet alapozása a földrajzi övezetességi rendszer elemeinek példáival a regionális földrajzi tanulmányok előtt. A földrajzi és az éghajlati övezetesség különbségének megértetése. A földrajzi övezetesség elemeinek összeillesztése különböző típusú összefüggéseket mutató ábrák (diagramok, modellek, magyarázó ábrák) elemzése során. A kutatásos stratégia alkalmazása (természeti adottságok értékelése a társadalom szempontjából, társadalmi-gazdasági hatásai, környezeti következményeik meglátása példákban). Az övezetek, övek bemutatási szempontjainak és a tipikus tájak jellemzési algoritmusának megismertetése. Szociális nevelés a környezet és az életmód kapcsolatának felfedezésével. Családi életre nevelés a más kultúrákban jellemző családi életmódok bemutatásával.
Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok	
Éghajlati alapismeretek Az éghajlati elemek, az éghajlatot alakító és módosító tényezők érvényesülésének felismerése, magyarázata; az éghajlat övezetességét kialakító tényezők értelmezése; Éghajlati diagram olvasása. A forró övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása Esőerdővidék (a felszálló légáramlás következménye, jellemzői, erdőirtás és termőföld-erózió); szavannavidék (az évszakos esőzés következményei, legelőváltó gazdálkodás, az elsivatagosodás folyamata); sivatag (a leszálló légáramlás uralma, jellemzői, napenergia-készlet). A mérsékelt övezet<i>i földrajzi környezeti kapcsolatok értelmezése</i> A mediterrán táj és a mediterrán gazdálkodás jellemzése; a természetföldrajzi jellemzők és	

~~a földrészek belseje felé való~~ változásának felismerése ~~a valódi mérsékelt övben, a füves területek és a vegyes szántóföldi~~ ~~gazdálkodás összefüggéseinek bemutatása~~; a tajgavidék és az erdőgazdálkodás jellemzése.

A hideg övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása

A megvilágítás évszakos különbsége következményének ~~felismerése a szélsőséges természeti viszonyokban.~~

A függőleges földrajzi övezetesség

A természetföldrajzi adottságok függőleges változásának és a hegység éghajlat- és vízváltó szerepének felismerése; ~~a magashegységi táj jellemzése; a vízenergia-hasznosítás modellszerű értelmezése; helyes magatartás lavinaveszélykor.~~

Fizika: fény, hullám, hőmérséklet, halmazállapot, esapadék.

Matematika: modellek és diagramok megértése, adatleolvasás.

Biológia-egészségtan: ~~életfeltételek, életközösségek, biomok, ökológiai kapcsolatrendszerek.~~

Informatika: adatgyűjtés az internetről, időjárási térképek, előrejelző rendszerek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vízszintes és függőleges földrajzi övezetesség, földrajzi övezet és öv. Sélrendszer (passzát, nyugatias, sarki); éghajlat (egyenlítői, szavanna-, forró övezeti sivatagi, mediterrán, óceáni, tajga); éghajlat- és vízváltó hegység; vízjárás. Sivatagi váztaaj, szürke erdei talaj. Elsivatagosodás, hóhatár, gleccser. Vízenergia, napenergia. Tipikus táj (esőerdő, szavanna és tajgavidék, sivatag, mediterrán és magashegységi táj). Gazdálkodás (erdő, vegyes szántóföldi és legelőváltó gazdálkodás).
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gazdasági alapismeretek Órakeret 5 óra
--	---

Formázott táblázat

Előzetes tudás	A gazdaság természeti feltételeinek; <u>Aa</u> gazdasági ágazatok tevékenységeinek felismerése példákban. A családi bevétel és kiadás példáinak ismerete.
Tantárgyi fejlesztési célok	Közgazdasági szemlélet alapozása az üzletekben vásárolható termékeket előállító gazdasági ágazatok tevékenysége közötti szoros kapcsolat és az egyes termékek árát befolyásoló sokféle tényező felismertetésével. A kreatív gondolkodás fejlesztése a piac működési alapelvének, a kereslet és a kínálat szerepének köznapi gyakorlati példákon keresztül történő megértetése során. Gazdasági és pénzügyi nevelés, a felelős gazdálkodás megalapozása a családi gazdaság működésének helyzetgyakorlatokban való bemutatásával.
Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok	
A gazdaság értelmezése A gazdasági ágazatok feladatának, szerepének megismerése egy ország életében; a szolgáltatás és a mindennapi élet kapcsolatának megértése (lakóhelyen és a világhálón igénybe vehető szolgáltatások); az országok és a gazdasági fejlettség alapadatainak megismerése Pénzügyi alapismeretek • Egy termék árát befolyásoló tényezők (ráfordítások, kereslet, kínálat) és kapcsolatuk megértése. A pénz és szerepe, típusai, fizetési módok megismerése. • A piac működési alapelvének, a kiadás-bevétel rendszer megértése egyszerű köznapi példákban. A kölcsön veszélyeinek felismerése. A takarékosodás és a megtakarítások lényege. Nemzeti és közös valuták, árfolyam egyszerű értelmezése, a valutaváltás eljárásának megismerése helyzetgyakorlatokban. • Nemzetközi együttműködések: A nemzetközi együttműködések szükségességének felismerése különböző típusú szervezetek példáin (EU, ENSZ, WHO, UNESCO, WWF, regionális és civil szervezetek). Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a gazdasági ágak történelmi kialakulása; nemzetközi együttműködések. Matematika: mennyiségek összehasonlítása, százalékszámítás, egyenes arányosság.	

Informatika: adat- és ténygyűjtés az internetről.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gazdasági ágazat és ág, gazdasági szerkezet. Kereskedelem, vám. Pénz, kiadás, bevétel, kölcsön, megtakarítás. Valuta, árfolyam.

Formázott táblázat

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Afrika és Amerika földrajza Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	A földrészek szerkezetfejlődési modelljének ismerete. Eligazodás a földtörténeti időben. A vízszintes és a függőleges földrajzi övezetesség rendszere, az övek főbb természeti adottságainak és környezeti problémáinak összefüggései. A földrajzi övek és a tipikus tájak földrajzi jellemzési algoritmusának használata. A földrészek és az óceánok megnevezése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Átfogó kép kialakítása Afrika és Amerika természetföldrajzi jellemzőiről a Föld fejlődéséről és a földrajzi övezetességi rendszerről való tudás alkalmazásával. Térszemlélet fejlesztése az ábrázolt térben való tájékozódással. A valós térbeli viszonyok megismertetése térkép alapján, a szemléleti térképolvasás képességének fejlesztése. A kritikai gondolkodás fejlesztése a földrészek társadalmi gazdasági jellemzői és a természeti adottságok, a történelmi események, a világban zajló gazdasági folyamatok elemzésével, illetve a földrajzi tényezők életmódot meghatározó szerepének, a gazdasági fejlettség területi különbségeinek, okainak, társadalmi és környezeti következményeinek megláttatásával. Az országjellemzés algoritmusának alkalmaztatása. A környezeti szemlélet fejlesztése a regionális társadalmi gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának érzékeltetésével, az emberiség közös felelősségének megértésével a környezet állapotában, valamint a hosszú távú természeti, környezeti folyamatok példáiban való felismertetésével.

Formázott táblázat

	Családi életre nevelés a más kultúrákban lévő életmódok megismertetésével. A kommunikációs képességek fejlesztése a szövegbeli speciális jelrendszerek működésének megfigyelésével, valamint különböző jellegű információs anyagokban való célszerű kereséssel, tábló-összeállítással és beszámoló készítéssel (országcsoporthoz, országok bemutatása).
Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok	
Afrika természetföldrajza <u>Tudja Afrika határait, domborzatának tájait leolvasni és tájainak megismerése, Éghajlatait jellemezni.</u> <u>Az Erőforrások: a földtani szerkezet és az övezetesség következményeinek, valamint az ásványkincs- és energiahordozó-készletek területi eloszlása és gazdasági ellentmondásosságának értelmezése.</u> <i>Afrika társadalomföldrajza.</i> <u>Emberfajták, népek és kultúrák találkozása. A népességszám növekedése, a fiatal népesség és következményeinek összekapcsolása esettanulmányokban (etnikai feszültségek, országok közötti és polgárháborúk).</u> A trópusi mezőgazdaság változatos formái (talajváltó, ültetvényes, oázis- és legeltető gazdálkodás) és az azokhoz kötődő életmódok különbségeinek feltárása. Száhel, az éhezés és a szegénység földje: a természeti, társadalmi, egészségügyi veszélyhelyzetek (pl. menekültek, járványok, túllegeltetés), ökológiai katasztrófa okozati megismerése, nemzetközi segítségnyújtás szükségességének felismerése. <u>Egyiptom: az ősi kultúra és a globális világ ellentmondásainak megértése.</u> <i>Amerika természetföldrajza</i> <u>Tudja Amerika határait, -tájait leolvasni, éghajlatait jellemezni.</u> <u>A földrész szerkezeti tagolódásának, a szerkezetfejlődési múlt gazdaságot és életmódot meghatározó szerepének megismerése.</u> <u>Észak-, dél- és közép-amerikai tájtypusok összehasonlító elemzése.</u> <u>A természetföldrajzi övezetesség, az É-D-i nyitottság és K-Ny-i zárttság következményeinek, veszélyhelyzeteinek felismerése. Az aszimmetrikus vízgyűjtő terület következményeinek megismerése, a vízrendszer hasznosítás modellezése.</u> <i>Amerika társadalomföldrajza</i>	

A földrész-népességföldrajzi tagolódásának megismerése; a népességkeveredésből fakadó társadalmi-gazdasági előnyök, hátrányok felismerése példákban. A népességkoncentrációk, a városodás és a városiasodás, a település-együttesek, az agglomerációs-zóna kialakulási folyamatának értelmezése példákban. A farmgazdálkodás modellezése, a mezőgazdasági övezetesség átalakulásának értelmezése (pl. elmetérképezéssel). Az erőforrás-gazdálkodástól a tudásalapú társadalomig való fejlődési út értelmezése; a technológiai övezet jellemzése. Amerika országföldrajza Amerikai Egyesült Államok mint világgazdasági vezető hatalom; <u>fővárosa, ipari körzetei, mezőgazdasági övezeteinek jellemzése.</u> Latin Amerika jelentősebb országai fővárosokkal. Brazília mint gyorsan fejlődő ország. Biológia-egészségtan: A forró övezet élővilága. Városi ökoszisztéma. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Gyarmatosítás, ókori öntözéses kultúrák. Amerika meghódítása. Urbanizáció, technológiai fejlődés. Erkölcstan: lokális cselekvések és globális problémák.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tagolatlan és tagolt partvidék; gyúrt- és röghegységrendszer, szárazföldi árokrendszer. Hurrikán, tornádó; vízesés, időszakos folyó, artézi kút, tóvidék, sivatagtípus. Emberfajta, bennszülött. Túlnépesedés, éhségövezet, menekült, járvány, túllegeltetés, ökológiai katasztrófa. Gyűjtögetés, talajválú Ültetvényes és oázisgazdálkodás, vándorló és istállózó állattartás, monokultúra, vadfoglalás, farmgazdaság, Egyoldalú gazdaság, banánköztársaság, gazdasági befolyás, Bbémunka, világcég, tudásalapú társadalom, világgazdasági nagyhatalom. Tipikus táj (ültetvény, farm, rezervátum, menekülttábor, technológiai övezet, urbanizáció, városövek, városövezet, agglomerációs-zóna).
<i>Topográfiai ismeretek</i>	Afrikai és Kanadai ösföld, Atlasz, Andok, Appalache, Sziklás hegység, Dél és Kelet afrikai magassföld, Brazil felföld, Mexikói fennsík, Amazonas és Kongó medence, Szahara, Szudán;

	Mississippi és Paraná-alföld, Préri, Floridai és Kaliforniai félsziget; Száhel. Amerika részei. Vörös tenger, Guineai és Mexikói öböl, Amazonas, Kongó, Mississippi, Nílus, Orinoco, Paraná; asszuáni Nagy gát; Nagy tavak, Panama-csatorna. Egyiptom, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Mexikó, Venezuela; Alexandria, Atlanta, Brazíliaváros, Chicago, Houston, Kairó, Los Angeles, New Orleans, New York, Rio de Janeiro, San Francisco, São Paulo, Szilícium-völgy, Washington.
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ázsia földrajza Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A földrészek szerkezetfejlődési modelljének ismerete. Eligazodás a földtörténeti időben. A vízszintes és a függőleges földrajzi övezetesség rendszere, az övek főbb természeti adottságaival és környezeti problémáinak összefüggései. A sivatag, a tajgavidék, a magashegység, az agglomeráció és a technológiai park tipikus tájak jellemzői, az országok jellemzési algoritmusának használata.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Oksági gondolkodás fejlesztése Ázsia természetföldrajzi jellemzőinek okaival, társadalmi-gazdasági következményeivel és a világ gazdasági folyamataival való összefüggésekben történő feldolgozásával. A földrajzi tényezők életmód-meghatározó szerepének felismertetése. Prognosztikus szemlélet fejlesztése az ázsiai gazdasági fejlettség területi különbségeinek és okainak megláttatásával, a társadalmi és környezeti következményeik elképzelésével. Környezeti szemlélet fejlesztése a regionális társadalmi-gazdaság, környezeti problémák világméretűvé válásának példákban való érzékeltetésével, az egészséges környezet megőrzésében a társadalmi felelősségének bemutatásával.

Formázott táblázat

	Az időbeli tájékozódás fejlesztése a rövidebb időtartamú társadalmi és környezeti folyamatok példákban való felismertetésével. A szemléleti térképolvasás fejlesztése különböző tartalmú térképeken való önállóan tájékozódással, az információk közötti összefüggések indoklásával.
Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok	
Ázsia természetföldrajza <u>Tudja Ázsia, határait, - tájait leolvasni.</u> <u>Éghajlatait jellemezni..</u> A „legek” földrésze: óriástájak és szerkezeti egységek, változatos éghajlat és termőföldhiány, vízbőség és vízszegénység kontrasztjának, okainak megismerése. Természeti veszélyhelyzetek (földrengés, vulkánkitörés, cunami, tájfun) felismerése, a helyes magatartás megismerése. Belső ázsiai sivatagok: kontinensbelseji zárt fekvés következményeinek megértése. Monszun vidék és terület: a kialakító okok összehasonlítása a forró és a mérsékelt övezetben, jellemzésük, az öntözéses monszungazdálkodás modellezése. <u>Ázsia társadalomföldrajza</u> Népek és kultúrák jellemzőinek, népességkoncentrációk kialakulási okainak és következményeinek megismerése. Az ősi kultúrák, a világvallások társadalmat, gazdaságot, környezetet befolyásoló szerepének felismerése példákban. Területi fejlettségi különbségek felismerése. A világ új fejlődési és gazdasági pólusa, felgyorsult gazdasági növekedés, technológiaátvitel folyamat értelmezése. <u>Ázsia regionális földrajza</u> Eltérő szerepkörű országcsoportok: olajországok, mezőgazdasági alapanyag-termelők, összeszerelő-beszállítók, újonnan iparosodott országok, új gazdasági hatalmak megismerése. India: a hagyományos zárt társadalom és az informatikai társadalom ellentmondásai. Japán: a termőföld-, energia- és nyersanyag-szegénység; a biotechnológián és elektronikán alapuló gazdasági hatalom; a természeti katasztrófa-helyzetek földrajzi alapjai, életmódbeli	

és környezeti következményei. Kína: a világ meghatározó gazdasága; a tengerparti és a belső területek fejlettségkülönbségének természeti alapjai, életmódbeli és környezeti következményei.Matematika: ok-okozati gondolkodás, modellezés. Fizika: légköri jelenségek fizikai törvényszerűségei, természeti katasztrófák. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: ókori jelentős ázsiai kultúrák, napjaink gazdasági fejlődése; a gazdasági hatalomváltás. Biológia-egészségtan: biotechnológiai forradalom, életfeltételek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vulkáni szigetív, _Kontinentalitás, szélsőségesen szárazföldi terület, monszunvidék és monszunterület; Mmérsékelt övezeti sivatagi, forró és mérsékelt övezeti monszun éghajlat, tájfún, eunami, talajpusztulás. Népességrobbanás, világvallás, zárandokhely. Öntözéses gazdálkodás, ás, zöld forradalom, technológiaátvitel, csúcstechnológia, informatikai társadalom.
<i>Topográfiai ismeretek</i>	Eurázsia, Ázsia részei, Közel és Távol Kelet; Arab félsziget, Fülöp- és Japán-szigetek, Indokínai félsziget, Indonéz-szigetvilág, Dekkán és Közép-szibériai fennsík, Dél kínai hegyvidék, Himalája, Pamír, Csomolungma, Fuji, Góbi, Hindusztáni, Kínai és Nyugat-szibériai- alföld, Mezopotámia, Tajvan, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Urál; Fekete, Japán és Kaszpi-tenger, Perzsa-öböl, Aral és Bajkál-tó, Boszporusz, Brahmaputra, Indus, Jangce, Gangesz, Mekong, Ob, Sárga, Urál-folyó, Tigris. Dél-Korea, India, Japán, Kína, Kuvait, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország; Hongkong, Kalkutta, Kanton, Mumbai, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Tokió, Újdelhi.
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ausztrália földrajza
<u>Előzetes tudás</u>	<u>A szerkezetfejlődési folyamatok által létrehozott képződmények példái. Eligazodás a földtörténeti időben.</u>

Formázott táblázat

Formázott táblázat

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ausztrália, a sarkvidékek és az óceánok földrajza	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A szerkezetfejlődési folyamatok által létrehozott képződmények példái. Eligazodás a földtörténeti időben. A forró és a hideg övezet és öveik főbb természeti adottságainak, környezeti problémáinak ismerete. Az óceánok és a tengerek tulajdonságainak elkülönítése, a földrészek és az óceánok megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Átfogó kép alkotása Ausztrália és a sarkvidékek természetföldrajzi jellemzőiről, az okok és a jellemzők közötti összefüggések felismertetése a Föld fejlődéséről és az övezetességi rendszerről való tudás alkalmazásával. A környezetgazdálkodási szemlélet fejlesztése a tengeri erőforrások globális folyamatokban betöltött szerepének felismertetésével példákban, sérülékenységeinek és következményeinek megértésével. A modellszerű gondolkodás fejlesztése elméleti modellalkotással a térség problémáiról. Az információszerző stratégia fejlesztése a tengert ábrázoló térképeken való tájékozódással, információleolvasással.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok		
Ausztrália, a kontinensnyi ország <u>Tudja Ausztrália, határait, t-tájtait leolvasni.</u> <u>Éghajlatait jellemezni.</u> Elszigetelt fekvés, ellentmondásos természeti adottságok (sivatag és artézivíz-készlet, termékeny alföldek és hegyvidék) és következményeik ismerete. A sarkvidékek földrajza Az Északi és a Déli sarkvidék összehasonlító földrajzi jellemzése; az ózonréteg-elvékonyodás okainak és következményeinek átlátása; a sarkvidék mint speciális élettér értelmezése; az Antarktika szerepének, a kutatóállomások jelentőségének megismerése. A világtenger földrajza Az óceánok és tengerek földrajzi jellemzőinek, a tengeráramlások szerepének, a világtenger mint erőforrás (ásványkincsek, árapály-energia, halászat) és mint veszélyforrás (szökőár)		

Formázott táblázat

megismerése; a veszélyeztető folyamatok (pl. vízszennyezés, túlhalászás) egyszerű értelmezése. Szigetvilág az óceánban (Óceánia), a speciális fekvés gazdasági, társadalmi és környezeti következményeinek (hajózás, idegenforgalom stb.) megismerése. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: nagy földrajzi felfedezések; hajózás. Kémia: ózon; sós víz és édes víz; vízszennyezés. Biológia-egészségtan: életfeltételek, a hideg övezet és a tengerek élővilága. Fizika: Felhajtóerő, hőszigetelés. A tengermozgások fizikai alapjai (hullámok vízfelületen).		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állandóan fagyos és tundraéghajlat, fahatár, belföldi jégtakaró, jéghegy, ózonréteg, Kkorallzátony, jégsivatag. Világtenger; tengeráramlás; árapály-energia, túlhalászás, kutatóállomás. Öslakos, bevándorló.	
<i>Topográfiai ismeretek</i>	Ausztráliai alföld, Nagy Artézi medence, Nagy Vízválasztó hegység, Nyugat ausztráliai ösföld, Új Guinea, Grönland, Hawaii, Murray-Ausztrália, Új Zéland; Melbourne, Perth, Sydney. Északi sarkvidék, Déli sarkvidék (Antarktis).	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Európa általános földrajza	
<u>Előzetes tudás</u>	Szerkezetfejlődési folyamatok által létrehozott képződmények felismerése példákban. Eligazodás a földtörténeti időben. A földrajzi övezetesség rendszere, környezeti problémái. A szélrendszerek éghajlatot meghatározó szerepe.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Európa általános földrajza	Órakeret 5 óra
<u>Előzetes tudás</u>	Szerkezetfejlődési folyamatok által létrehozott képződmények felismerése példákban. Eligazodás a földtörténeti időben. A földrajzi	

Formázott táblázat

Formázott táblázat

Formázott táblázat

	övezetesség-rendszere, az övek főbb természeti adottságai, környezeti problémái. A szélrendszerek éghajlatot meghatározó szerepe. A földrészek és országcsoportok szerepe a világgazdaságban.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az Európa tudat megalapozása az integrációs folyamat céljainak megismertetésével, napjaink törekvéseinek érzékeltetésével. A tanulni tudás képességének fejlesztése az előzetes (a távoli földrészekkel kapcsolatos) tudás előhívásával és alkotó felhasználásával. Az analízis képesség fejlesztése Európa természetföldrajzi adottságai és az azokból következő társadalmi-gazdasági lehetőségek, környezeti veszélyek feldolgozásával. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése az európai kulturális sokszínűség földrajzi okainak és a népességkeveredés következményeinek elemzése során. A közös európai kultúra, főként földrajzi alapjainak ismerete és a megőrzésére irányuló igény kialakítása. Az információszerezési képesség fejlesztése adatok, egyszerű adatsorok, diagramok értelmezésével, elemzésével, a földrajzi övek jellemzési szempontjainak önálló használatával.
Ismeretek/fejlesztési követelményekKapaszkodási pontok	
Európa általános természetföldrajzi képe <u>Tudja Európa, határait, -tájakat leolvasni, partvonal típusa</u> <u>Éghajlatait jellemezni.:</u> <u>Az Európai Unió országai fővárosokkal.</u>Szerkezetalkító folyamatok és a külső erők felszíni következményeinek, a domborzati adottságok következményeinek és a nagytájak mozaikjának megismerése. Európa változatos és szeszélyes éghajlatának, a nyitottság a többi természetföldrajzi tényezőre való hatásának megismerése. A természeti adottságok szerepének meglátása az európai társadalmi-gazdasági életben. Európa társadalomföldrajzi képe és folyamatai Európa változó társadalmi erőforrásainak, az előregedő társadalom-gazdasági következményeinek megismerése. Az európai erőter gyengülő világgazdasági szerepének felismerése, az új	

válságjelenségek (növekvő eladósodás, munkanélküliség) értelmezése; a transzkontinentális infrastruktúra szerkezetének térképezése. Az Európai Unió földrajzi lényegének megértése; az országok és térségek változó szerepének felismerése az integrációs folyamatban. Fizika: erőhatások. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: A természeti adottságok és a történelmi események kapcsolata. Európa mint évszázadokon át a Föld legfejlettebb és vezető térsége; az integráció története, intézményrendszere; infrastruktúra és fejlődés. Biológia-egészségtan: életkor.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kaledóniai-, variszkuszi- és alpi hegységképződés; eljegesedés. Időjárási front. Öregedő társadalom; indo-európai nyelvcsalád; soknemzetiségű ország; uniós polgár, állampolgár; letelepedési engedély, munkavállalási engedély. Gazdasági és politikai integráció; Euró-övezet, Schengeni övezet.
Topográfiai ismeretek	Európa részei; Észak-atlanti áramlás. Az Európai Unió tagállamai és fővárosuk; Strasbourg, Vatikán.

Formázott táblázat

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Észak, <u>Nyugat</u> és Mediterrán-Európa földrajza Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Áttekintő kép Európa természetföldrajzi adottságairól és az azokból következő társadalmi-gazdasági lehetőségekről. A hideg-mérsékelt és a meleg-mérsékelt öv, a mediterrán táj és gazdálkodás jellemzőinek, a vándorló állattartás lényegének ismerete. Az Európai Unió országai és fővárosuk megnevezése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Lényegkiemelő és összehasonlító képesség fejlesztése a két kontinensrész közös és egyedi földrajzi környezeti vonásainak, azok okainak és következményeinek feltárásával. Gyakorlatorientált szemlélet fejlesztése az ismert világ folyamatos tágu-lása a fejlődésben máig érzékelhető hatásainak, valamint a

Formázott táblázat

	természeti és gazdasági körülmények, hagyományok gondolkodásmódot, életmódot befolyásoló hatásának felismertetésével. Az információfeldolgozás képességének fejlesztése ismeretekről való leírás készítésével segédeszközök használatával, tanári irányítással. A szociális kompetencia fejlesztése az országcsoportok környezeti problémáinak irányított projekt módszerrel történő feldolgozásával.
Ismeretek/fejlesztési követelményekKapcsolódási pontok	
<u>Tudja felsorolni Észak-Európa országait fővárosokkal</u> <u>Franciaország bemutatása (főváros, tájai, éghajlata, ásványkincsei, iparágai, városai, mezőgazdasága. Tudjon példát mondani Franciaországban készült termékekre.</u> <u>Tudja felsorolni Dél- és Délkelet-Európa országait fővárosokkal együtt.</u> <u>Olaszország bemutatása (főváros, tájai, éghajlata, ásványkincsei, iparágai, városai, mezőgazdasága. Tudjon példát mondani Olaszországban készült termékekre, történelmi nevezetességekre.</u> <u>A tenger, a tagolt partvidék szerepe az észak- és dél-európai népek életében</u> <u>A tengerparti fekvés elszigetelő és a világ más részeivel összekötő szerepének, az életmódra gyakorolt hatásának belátása.</u> <u>Észak-Európa földrajza: az északi fekvés következményeinek megismerése; az eltérő jellegű természeti tájak, az adottságaikhoz igazodó munkamegosztás modellezése; országai jóléte, gazdasága okainak, összetevőinek értelmezése.</u> <u>Mediterrán-Európa földrajza</u> <u>Dél-Európa természetföldrajzi jellemzése; a napfényövezet, a kikötőövezet és az üdülőövezet földrajzi környezeti modelljének megalkotása.</u> <u>Az országok gazdasági életének, a szolgáltató ágazatok súlyának megismerése.</u> <u>A népességmozgások és a menekültáradat kialakulási okainak és következményeinek értelmezése Olaszország példáján. A környezetben lejátszódó események, folyamatok, helyzetek bemutatása helyzetgyakorlatokban.</u> <u>A Balkán térség</u> <u>A térség természetföldrajzi jellemzése, a karsztvidékek modellezése; a kultúrák találkozási</u>	

következményeinek felismerése példákban. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Földrajzi fekvés szerepe a világ gazdasági helyzetben; nagy földrajzi felfedezések; munkamegosztás. Gyarmatosítás következményei (gyarmattartók). Kultúrák ütközése.

Informatika: bemutató készítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fjord, moréna. Kikötőövezet, üdülőövezet, karsztvidék, tengeri bányászat, vízerőmű, földhőerőmű. <u>Kereskedelmi flotta, bérfuvarozás,</u> s, parasztgazdaság, földbérleti rendszer, mezőgazdasági szövetkezet, munkamegosztás, vendégmunkás, munkaerő vándorlás, időszakos idegenforgalom.
<i>Topográfiai ismeretek</i>	Adriai, Balti és Északi tenger; Appenninek, Appennini, Balkán, Pireneusi (Ibériai), Skandináv félsziget, Izland, Kréta, Szicília. Balti-ősföld, Balkán, Dinári és Skandináv hegység, Pireneusok, Dalmácia, Etna, Finn-tóvidék, Vezuv; Pó. Norvégia; Bergen, Helsinki, Oslo, Varna, Velence, olasz ipari háromszög.

Formázott táblázat

Formázott: Betűtípus: 12 pt

Formázott: Középre zárt

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlanti-Európa földrajza	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Áttekintő kép Európa természetföldrajzi adottságairól és az azokból következő társadalmi gazdasági lehetőségek, környezeti veszélyhelyzetek ismerete. A valódi mérsékelt-öv természetföldrajzi jellemzői, az óceáni éghajlat. A tenger szerepe a társadalom életében. Az Európai Unió országai és fővárosuk megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kritikai gondolkodás fejlesztése az öregedő társadalom, a túltermelés és a társadalom nagymérvű környezetátalakító tevékenysége következményeinek feltárásával (mentális térképkészítés). A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése a termelés más kontinensekre való áthelyezése következtében kialakuló válsághelyzet és az új fejlődési pályák választása konfliktusának elemzésével. A környezeti szemlélet alakítása a környezeti állapot javítására tett kezdeményezések bemutatásával, a regionális és a globális szemlélet	

	összekapcsolása. Földrajzi környezeti — tartalmú, — különböző — céloknak — megfelelő, másodlagos információhordozók kiválasztása tanári irányítással. A térbeli intelligencia fejlesztése az országok népességi, gazdálkodási adatai egymáshoz való viszonyának, nagyságrendjének érzékeltetésével.
ISMERETEK/FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK	Kapcsolódási pontok
Atlanti-Európa földrajzi jellemzői és problémái A nyugati fekvés földrajzi következményeinek felismerése, Nyugat-Európa természetföldrajzi jellemzése. A fosszilis energiahordozó és ásványi nyersanyag készletek fogyása következményeinek felismerése. Bányavidékek és ipari körzetek átalakulási folyamatának és a gazdasági szerkezet modernizációjának értelmezése. A szélenergia hasznosítás; a környezet savanyodása, a vízzennyeződés okozati és prognosztikus értelmezése. Nyugat-Európa meghatározó országai Regionális földrajzi sajátosságaik megismerése összehasonlító elemzéssel. Egyesült Királyság (a gyarmattartó szigetország, a világ műhelye és a profilt váltó iparvidékek). Franciaország (az élelmiszertermelés és a könnyűipar hagyományainak, a modern ipar kialakulásának földrajzi összefüggései).	<i>Történelem,</i> <i>társadalmi — és</i> <i>állampolgári</i> <i>ismeretek:</i> gyarmatosítók, — ipari forradalom, technológiai váltás. <i>Matematika: —</i>kritikai gondolkodás, nagyságrendi viszonyítás.
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Multikulturalizmus. Bányavidék, átalakuló ipari körzet, szélpark, savas ülepedés és eső, a környezet savanyodása.
<i>Topográfiai ismeretek</i>	Brit-szigetek, Francia-középhegység, Londoni és Párizsi-medence, Mont Blanc, Pennine; La Manche, Rhône, Szajna, Temze. Anglia; Birmingham, Glasgow, Lyon, Manchester, Marseille; Közép-angliai iparvidék.

<u>Tematikai egység/</u>	<u>Közép-Európa földrajza</u>
--------------------------	-------------------------------

Formázott táblázat

<u>Fejlesztési cél</u>	
<u>Előzetes tudás</u>	<u>A hideg és a valódi mérsékelt öv földrajzi jellemzőinek ismerete</u> <u>hegyvidéki függőleges övezetesség és hatásuk az életmódra.</u> <u>Az Európai Unió országai és fővárosuk megnevezése.</u>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<i>Közép-Európa természetföldrajza:</i> Alpok kialakulása. Tudja felsorolni a magassági növényöveget. Közép-Európa társadalomföldrajza Tudja felsorolni Közép-Európa országait fővárosokkal Németország bemutatása (főváros, tájai, éghajlata, ásványkincsei, iparágai, városai, mezőgazdasága. Tudjon példát mondani Németországban készült termékekre. Tudja felsorolni az Alpi-országokat fővárosokkal. Svájc ismert termékei.	
<u>Kulcsfogalmak/ fogalmak</u>	<u>Hóhatár, gleccser, energiagazdaság, hegyi turizmus.</u>

Formázott táblázat

8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>Kelet- és Közép-Európa földrajza</u> <u>Órakeret 7 óra</u>
<u>Előzetes tudás</u>	Áttekintő kép Európa és Ázsia északi része természetföldrajzi adottságairól és az azokból következő társadalmi gazdasági lehetőségek, környezeti veszélyhelyzetek. A hideg és a valódi mérsékelt öv földrajzi jellemzőinek, a kontinentalitás térbeli változásának ismerete te. A mérsékelt szarazföldi és a szarazföldi terület természetföldrajzi jellemzői, a hegyvidéki függőleges övezetesség és hatásuk az életmódra. Magashegység, tajgavidék, bányavidék, átalakuló ipari körzet, kikötőövezet mint tipikus tájak, tájjellemzési algoritmus. Az Európai Unió országai és fővárosuk megnevezése.

Formázott: Betűtípus: 12 pt, Félkövér

Formázott: Középre zárt

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az oksági gondolkodás fejlesztése a nyersanyagban való gazdagság, szegénység és a függőség, valamint a történelmi, politikai változások és a társadalmi gazdasági hatások felismertetésével. A tájfejlődés társadalmi összetevőinek, illetve a térbeli kölcsönhatások és érdekek érvényesülésének felismertetése (a különböző adottságú tájak átalakítása kultúrtájjá). A közép-európai regionális tudat megalapozása hazánk közvetlen környezetének európai összefüggésben való megismertetésével, a közép-európai országok és hazánk kapcsolatának értelmezésével.
ISMERETEK/FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK	Kapcsolódási pontok
<u>Közép-Európa természetföldrajza:</u> <u>Alpok kialakulása. Tudja felsorolni a magassági növényöveget.</u> <u>Közép-Európa társadalomföldrajza</u> <u>Tudja felsorolni Közép-Európa országait fővárosokkal</u> <u>Németország bemutatása(főváros, tájai, éghajlata, ásványkincsei, iparágai,városai,mezőgazdasága. Tudjon példát mondani</u> <u>Németországban készült termékekre.</u> <u>Tudja felsorolni az Alpi országokat fővárosokkal.</u> <u>Svájc ismert termékei.</u> <i>Kelet-Európa, kapocs Ázsia és Európa között</i> A kontinensbelseji fekvés és a hatalmas kiterjedés természet- és társadalom földrajzi következményeinek felismerése (összehasonlító tematikus térképolvasás). A termelési kapcsolatrendszer (ásványi nyersanyag , energiahordozó- kitermelés és feldolgozóipari ágazatok; energiagazdaság, erdőgazdálkodás és fafeldolgozás; eltérő célú mezőgazdasági termelés) megértése. <i>Oroszország</i> Az európai és ázsiai erőközpont sokszínű természeti és társadalmi alapjai, nagy területi fejlettségkülönbségek. A hegységvidéki Közép-Európa: a közép-európai magashegyvidék természetföldrajzi jellemzői társadalmi életet befolyásoló	<i>Történelem,</i> <i>társadalmi — és</i> <i>állampolgári</i> <i>ismeretek:</i> <i>Technológiai</i> <i>kapcsolatok.</i> <i>Szocialista világrend,</i> <i>hidegháború,</i> <i>Szovjetunió. — Osztrák-</i> <i>Magyar — Monarchia,</i> <i>világháború.</i> <i>Biológia-egészségtan:</i> <i>életközösségek.</i>

hatásának bizonyítása; a tej- és az erdőgazdaság, az idegenforgalom meghatározó szerepének igazolása. <i>A medencei Közép-Európa</i> A gazdasági-társadalmi élet eltérő jellegű feltételeinek feltárása a Közép-európai sík és rögvídek feltöltött alföldjein, dombvidékein, középhegységi tipikus tájain. A közép-európai országok összefonódó gazdasági múltjának és jelenének értelmezése. A vegyipari és a gépipari kapcsolatrendszerek felismerése. Lengyelország és Csehország összehasonlító komplex földrajzi jellemzése. Németország földrajza, az európai gazdaság motorjának elemzése (esetelemzés, mentális térképkészítés).		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hóhatár, gleccser, Természetátalakítás, kultúrtáj. Katonai és politikai nagyhatalom, tervgazdálkodás, gazdasági körzet, nagyüzemi gazdálkodás, esaládi mezőgazdálkodás, energiagazdaság, hegyi turizmus.	
Topográfiai ismeretek	Alpok, Kaukázus, Lengyel és Német középhegység, Szudéták, Cseh-medence, Kelet-európai síkság, Német-Lengyel alföld, Kaszpi mélyföld; Ruhr-vidék, Szilézia; Boden-tó, Dnyeper, Don, Duna-Majna-Rajna vízi út, Visztula, Volga. Oroszország, Svájc; Brno, Frankfurt, Gdańsk, Hamburg, Katowice, Köln, Krakkó, Moszkva, München, Plzeň, Stuttgart, Szentpétervár, Volgograd.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A Kárpát-medencevidék földrajza	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A földszerkezetet alakító folyamatok. Éghajlatot alakító és módosító tényezők, a vízhálózat. Áttekintő kép Európa és benne Közép-Európa természetföldrajzi adottságairól és az azokból következő társadalmi-gazdasági lehetőségekről, környezeti veszélyhelyzetekről. A magas és a középhegyvidék, a dombvidék és a feltöltött síkság tipikus tája. A közép-európai és a magyarországi nagytájak ismerete.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az oksági gondolkodás fejlesztése a medencejelleg közvetlen és közvetett földrajzi következményeinek, az ember életmódját meghatározó feltételeknek az összekapcsolásával, illetve prognosztizálással. A kritikai és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése stratégiai tervezéssel társadalmi, környezetvédelmi témájú feladatmegoldásban tanári útmutatással. Időszemlélet fejlesztése különböző léptékű földtani, földrajzi, környezeti folyamatok elemzésével (a Kárpát-medencevidék kialakulása, az ember környezet átalakító tevékenysége). A szociális kompetencia fejlesztése a medencevidék népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek, az együttműködés szubjektív korlátainak felismertetésével. A digitális kompetencia fejlesztése digitális prezentációs kiselőadás készítésével.
ISMERETEK/FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK	Kapcsolódási pontok
A Kárpát-medencevidék természetföldrajzi egysége A Kárpát-medence szerkezetének, domborzatának összekapcsolása a földtani fejlődési folyamatokkal; a medencejelleg modellezése. A medencejelleg következményeinek bizonyítása az éghajlatban, a vízrajzban és vízkészletekben, a környezeti állapotban. A medencevidék nagytájainak földrajzi jellegzetességei, az azokból adódó környezeti különbségek, veszélyhelyzetek értelmezése. A Kárpát-medencevidék társadalom földrajzi egysége A medencejelleg társadalmi hasznosításának, a tájatalakításnak és következményeinek az ok-okozati rendszerű megismerése, prognosztizálása. A Kárpát-medencei népesség összetételének értelmezése, a Magyarország határán túli néprajzi tájegységek és földrajzi alapú népszokásaik megismerése.	Fizika: fizikai folyamatok a földkéregben. Magyar nyelv és irodalom: tájjal, szülőfölddel kapcsolatos irodalmi művek. Történelem; társadalmi és állampolgári ismeretek; Magyar Királyság, magyar kultúra.

	Erkölcstan: — nép, nemzet, nemzetiség, etnikum.
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Földtani alapszerkezet, medencejelleg, szeszélyes időjárás és vízjárás, aszályveszély, árvízveszély, vízrendezés, vízkészlet, földesuszamlás, kultúrpusztá, szikesedés; földhőenergia, biomassza. Vásárvonal, vásárváros, hídváros. Magyarság, nemzetiség, nemzeti kisebbség, etnikum, néprajzi csoport, néprajzi táj, nyelvsziget, székely, esángó.
<i>Topográfiai ismeretek</i>	Kárpát-medencevidék, Kárpátok; Erdélyi-hegyvidék, Erdélyi-medence; Király-hágó, Vereckei-hágó. Délvidék, Erdély, Felvidék, Kárpátalja, Székelyföld, Örvidék, Partium.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A hazánkkal szomszédos országok földrajza	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Áttekinthető kép Közép-Európa és benne a Kárpát-medence, Kelet-Európa és a Balkán-térség természetföldrajzi adottságairól és az azokból következő társadalmi-gazdasági lehetőségekről. A magas- és középhegyvidék és a feltöltött síkság tipikus tájainak, a kárpát-medencei nagytájak ismerete. A magyarság kárpát-medencei múltjának, jelen helyzetének ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nemzeti öntudat fejlesztése a szomszéd-országok hazánkkal való múltbeli és jelenlegi kapcsolatának tudatosításával, a magyarsághoz kapcsolódó országrészek földrajzi-környezeti jellemzőinek megismertetésével. Öksági-gondolkodás fejlesztése az országok földrajzi jellemzőinek rendszerezésével (összehasonlító táblázat, mérlegelés, logikai sorok, idő-és térsorok, folyamatvázlatok, sémák stb.). A kritikai gondolkodás fejlesztése tényelemzéssel (országok földrajzi-környezeti jellemzői). A tanulni tudás képességének fejlesztése az előzetes (a Közép-	

	Európával kapcsolatos) tudás előhívásával és alkotó felhasználásával. Médiatudatosságra nevelés és a digitális kompetencia fejlesztése internetalapú szolgáltatások célirányos használatával (pl. tények, adatok, képek, idegenforgalmi ajánlatok keresése). A kommunikatív és a művészi kifejezőkészség fejlesztése országbemutatók során (tanulói kreatív módszerek).
ISMERETEK/FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK	Kapcsolódási pontok
<i>A Kárpát-medence magashegységi keretének országai</i> Az alpi és a kárpáti országok természet- és társadalom földrajzi jellemzőinek összehasonlítása; történelmondás hazai és külföldi utazások átélt élményeiről. Ausztria mint a legfejlettebb gazdaságú alpi szomszéd földrajzi jellemzése. Magyar szórványok, Őrvidék; a hazánkkal való társadalmi-gazdasági kapcsolatok. Szlovénia mint a legfejlettebb délszláv térség és Szlovákia mint a fiatal kárpáti ország (a Felvidék) földrajzi jellemzőinek megismerése és bemutatása. <i>A keleti termékeny vidékek országai</i> Románia gazdag természeti erőforrásokra épülő útkereső gazdaságának bemutatása; Erdély és Partium földrajzi jellemzése. Ukrajna mint Kelet-Európa potenciális élektára, energiaszolgáltatója földrajzi-környezeti kapcsolatrendszerének feltárása; Kárpátalja földrajzi jellemzése. <i>A déli hegyvidékek országai</i> Horvátország és Szerbia: hasonló nyelv, eltérő vallás és kultúra (országok összehasonlító természet- és társadalom földrajzi jellemzése); a Vajdaság, Délvidék magyarlakta termékeny tájának földrajzi jellemzése.	<i>Történelem,</i> <i>társadalmi és</i> <i>állampolgári</i> <i>ismeretek; Trianoni</i> <i>szerveződés és</i> <i>következményei.</i> <i>Szovjetunió.</i> <i>Jugoszlávia, délszláv</i> <i>háború.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	
Topográfiai ismeretek	Bécsi-medence, Duna-delta, Grazi-medence, Isztria, Magas-Tátra, Hargita; Maros, Olt, Vág. Horvátország, Szerbia, Ukrajna, Vajdaság; Arad,

	Belgrád, Brassó, Fiume, Graz, Kassa, Kijev, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Salzburg, Újvidék, Ungvár, Temesvár, Zágráb.
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyarország természeti és kulturális értékei Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi jellemzői, nagytájai. Magyarország nagytájai és egyes középtájai, megyéi, néhány városa. A hegységek és a felszín alatti vizek típusai. A középhegység, a karsztvidék és a feltöltött alföld tipikus táj.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A térszemlélet fejlesztése Magyarország földjének a Kárpát-medencevidék egészében való földrajzi értelmezésével. Az oksági gondolkodás fejlesztése az országrészek, tájak földrajzi jellemzőinek összevetésével (az összehasonlító földrajzi elemzés módszerével, a jellemzők okainak és következményeinek összekapcsolásával). A szülőföld és a haza szeretetének megalapozása a mikrokörnyezet megismerésétől induló, egyre bővülő tudásszerzéssel; a haza és a nemzettudat formálása. Környezettudatosságra nevelés a természet, környezet és értékvédelem alapvető céljainak, közös és sajátos feladatainak megismertetésével, illetve információgyűjtéssel, és az azokkal kapcsolatos személyes és közösségi cselekvési lehetőségek felismertetésével.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Kapcsolódási pontok	
A magyarországi nagytájak A medencei fekvés nagytájanként eltérő következményeinek értelmezése; <u>A</u> z alföldi, a dombvidéki és a középhegységi nagytájak természet- és társadalom-földrajzi jellemzése, a természeti adottságok felhasználásá <u>val</u> .	

Formázott táblázat

Formázott: Térköz Előtte: 6 pt

Formázott: Balra zárt, Térköz Előtte: 6 pt

Felszín alatti vizek felsorolása, felismerése. Felszín feletti vizek felsorolása -példákon keresztül.

Magyarország talajfajtáinak bemutatása, nak értelmezése és a táj átalakításának modellezése.

A magyar nemzeti kultúra: a magyarországi néprajzi csoportok és földrajzi alapú hagyományaik értelmezése; a magyar földrajzi felfedezők, utazók és tudósok kiemelkedő teljesítményeinek bemutatása tanulói kutatómunka alapján.

Természeti, kulturális és történelmi értékvédelem, eredetvédelem

A védettség különböző fokozatainak és jellegének összehasonlítása helyek, objektumok példáin; a védelem lényegének megértése, a védett helyeken engedélyezett tevékenységek megismerése; kulturális hungarikumok megismerése. **projektmunkában.**

Hon- és népismeret: nemzeti kultúra, néprajzi csoport, népszokások.

Magyar nyelv és irodalom: szöveges információgyűjtés.

Biológia-egészségtan: ökológia és természetvédelem.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hordalékkúpsíkság, löszvidék, árterület, szikes puszta, dombvidék, hegységközi medence, romhegység, tanúhegy, karsztosodás. Világörökségi védettség, nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék, történelmi emlékhely, ek, a törvény erejénél fogva védett terület és érték, bioszféra-rezervátum, Ramsari terület, termék eredetvédelem.
<i>Topográfiai ismeretek</i>	Aggteleki karszt, Badacsony, Balaton-felvidék, Baradla, Bükk-fennsík, Budai, Kőszegi, Soproni, Tokaj-Eperjesi (Zempléni), Villányi-hegység, Cserhát, Gerecse, Pilis, Vértes, Baranyai, Somogyi- és Tolnai-dombság, Bodroghöz, Dráva-menti és Pesti síkság, Győri, Marcal- és Tapolcai-medence, Hajdúság, Hegyalja, Jászság, Őrség; Szigetköz, Mohácsi- és Szentendrei-sziget, Tihanyi-félsziget; Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Sajó, Sió, Tisza-tó, Zagyva, Zala. A magyarországi világörökség helyszíneinek és nemzeti parkok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyarország társadalomföldrajza Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A Kárpát-medence társadalomföldrajzi jellemzői. Magyarország megyéi, néhány városa. A gazdasági ágazatok szerepe az országok életében, és kapcsolataik különböző példái.
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Reális tudáson alapuló nemzettudat kialakítása a magyar gazdaság világgazdaságban és az európai gazdasági erőterben változó helyzetének értelmezésével. Gazdasági nevelés a gazdasági ágazatok jellegzetességeinek, értékeinek, gondjainak problémaközpontú megközelítésével, gondolatvázlatok készítésével és stratégiai tervezéssel. A kreativitás, a kezdeményező- és vállalkozóképeség szerepének felismerése a társadalmi-gazdasági fejlődésben regionális és hazai példákon. A földrajzi környezetben, a köznapi életben való eligazodás és a konfliktuskezelés képességének fejlesztése. Állampolgárságra nevelés a hírek földrajzi-környezeti tartalmú információinak értelmezésével, nézetek megfogalmazásával, kifejtésével. A tanulni tudás képességének fejlesztése kooperatív módszerekkel, hálózatos tanulással. A gyakorlati életre nevelés az internetalapú szolgáltatások (pl. adattárak, menetredek, idegenforgalmi ajánlatok) használatával, a szerzett ismeretek másokkal való digitális megosztásával, valamint a tudatos vásárlói magatartás jellemzőinek bemutatásával.
Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok	
Népesség és településhálózat A népességfogyás értelmezése; a népességszám-csökkenés és a társadalom öregedése okainak, következményeinek feltárása; népességszerkezet megismerése. A településfajták, <u>típusai példákkal.</u> Aa településhálózat, -átalakulásának értelmezése; lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések, természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések). A régiók és Budapest földrajzi jellemzése, változó súlyuk okainak elemzése; a falusias	

térségek válsághelyzetének, felzárkózásuk lehetőségeinek megismerése. Magyarország gazdasági szerkezete Magyarország gazdasági szerkezetének elemzése; a fejlettség és az életmód kapcsolata, a regionális különbségek megismerése. A fogyasztási szokások változásának belátása, okaik feltárása és következményeik megvitatása. A magyar gazdaság főbb működési területei. A közlekedés, szállítási átmenő forgalom jellemzői, fajtái és infrastruktúrája; a térben és szerkezetében változó külgazdasági kapcsolatok. Az idegenforgalom szerepe a gazdaságban, elérő jellegű körzetei (okozati és prognosztikus bemutatás). Hagyományos mezőgazdasági termékek, élelmiszerek, ételek; a hagyományok földrajzi alapjai. A magyar mezőgazdaság helye a globális gazdaságban, európai integrációban. A húzóágazatok (autóipar, gyógyszeripar, kommunikációs ágazat) szerepe, jövőbeli lehetőségei. A tudásipar feltételei és jellemzése; az ipari és infoparkok szerepe. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Népesedési ciklus, infrastruktúrafejlődés a történelmi Magyarországon. Kommunikációs és technológiai fejlődés. Matematika: Modellek megértése. Adatok jegyzése, ábrázolása. Informatika: internetalapú szolgáltatások használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fogyó társadalom, településhálózat, régió, eurorégió, tranzitország, menekültstátusz, termelői támogatási rendszer, kistermelő, vállalkozás, fogyasztói kosár, idegenforgalmi körzet, gyógyturizmus, bor- és gasztronómiai turizmus, falusi turizmus, szolgáltatáskereskedelem, tudásipar, infopark.
Topográfiai ismeretek	Magyarország megyei-jogú városai. Balatonfüred, Gyöngyös, Gyula, Hajdúszoboszló, Hatvan, Hévíz, Kaloesa, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Mohács, Paks, Rőszke, Siófok, Százhalombatta, Szentendre, Szentgotthárd, Tihany, Tiszaújváros, Visegrád, Visonta, Záhony.

Formázott táblázat

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanulók átfogó és reális képzzettel rendelkezzenek a Föld egészéről és annak kisebb-nagyobb egységeiről (a földrészekről és a világtengerről, a kontinensek karakteres nagytájairól és tipikus tájairól, valamint a világ gazdaságban kiemelkedő jelentőségű ország csoportjairól, országairól). Legyen átfogó ismeretük földrészünk, azon belül a meghatározó és a hazánkkal szomszédos országok természet- és társadalomföldrajzi sajátosságairól, lássak azok térbeli és történelmi összefüggéseit, érzékeljék a földrajzi tényezők életmódot meghatározó szerepét. Birtokoljanak reális ismereteket a Kárpát-medencében fekvő hazánk földrajzi jellemzőiről, erőforrásairól és az ország gazdasági lehetőségeiről az Európai Unió keretében. Legyenek tisztában az Európai Unió meghatározó szerepével, jelentőségével. Ismerjék fel a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggéseket és törvényszerűségeket. Legyenek képesek alapvető összefüggések, tendenciák felismerésére és megfogalmazására az egyes földrészekre vagy ország csoportokra, tájakra jellemző természeti jelenségekkel, társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban, ismerjék fel az egyes országok, ország csoportok helyét a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban. Érzékeljék az egyes térségek, országok társadalmi-gazdasági adottságai jelentőségének időbeli változásait. Ismerjék fel a globalizáció érvényesülését regionális példákban. Ismerjék hazánk társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemzőit összefüggésben a természeti erőforrásokkal. Értsék, hogy a hazai gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok világméretű vagy regionális folyamatokkal függenek össze. Tudják példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Legyenek tisztában a Földet fenyegető veszélyekkel, értsék a fenntarthatóság lényegét példák alapján, ismerjék fel, hogy a Föld sorsa a saját magatartásukon is
---	---

	műlik. Rendelkezzenek a tanulók valós képzetekkel a környezeti elemek méreteiről, a számszerűen kifejezhető adatok és az időbeli változások nagyságrendjéről. Tudjanak nagy vonalakban tájékozódni a földtörténeti időben. Legyenek képesek természet , illetve társadalom – és gazdaságföldrajzi megfigyelések végzésére, a különböző nyomtatott és elektronikus információhordozókból földrajzi tartalmú információk gyűjtésére, összegzésére, a lényeges elemek kiemelésére. Ezek során alkalmazzák digitális ismereteiket. Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni földrajzi öveket, földrészeket, országokat és tipikus tájakat. Legyenek képesek a tanulók a térképet információforrásként használni, szerezzék meg a logikai térképolvasás képességét. A topográfiai ismereteikhez tudjanak földrajzi környezeti tartalmakat kapcsolni. Topográfiai tudásuk alapján a tanulók biztonsággal tájékozódjanak a köznapi életben a földrajzi térben, illetve a térképeken, és alkalmazzák topográfiai tudásukat más tantárgyak tanulása során is. Legyenek képesek a társakkal való együttműködésre. Alakuljon ki bennük az igény arra, hogy későbbi életük folyamán önállóan tovább gyarapítsák földrajzi ismereteiket.
--	---